

အိမ်မလွမ်းသူ ဘယ်သူရှိမလဲ

မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့်ဆက်စပ်နေသော
ကာလရှည်ကြာနေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုများ

မိမိတို့အကြောင်း

တိုင်းရင်းသား လူထုအခြေပြုအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသန္တရအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း စုစုပေါင်း ၁၅ ဖွဲ့တို့ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်ကာ ဤအစီရင်ခံစာကို ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပြီး ရှေ့ပြေးအသံအဖွဲ့မှ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။

အစီရင်ခံစာပြုစုရေးသားသည့်အဖွဲ့အစည်းများ

- ၁။ ကချင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး - ထိုင်းနိုင်ငံ
- ၂။ ကရင်ကျောင်းသားကွန်ရက်အဖွဲ့
- ၃။ ကရင်ဒုက္ခသည်ကော်မတီ
- ၄။ ကရင်နီဒုက္ခသည်ကော်မတီ
- ၅။ ကရင်နီပညာရေးဌာန
- ၆။ ကရင်နီလူမှုဖူလုံရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပင်မ
- ၇။ ကရင်နီအမျိုးသမီးအစည်းအရုံး
- ၈။ ကရင်နီဥပဒေနှင့်လူ့အခွင့်အရေးစင်တာ

- ၉။ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့
- ၁၀။ ကရင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး
- ၁၁။ ကုန်းကျောရမ်းဒုက္ခသည်စခန်း
- ၁၂။ တအာင်းအမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်း
- ၁၃။ ပအိုဝ်းဒေသကျန်းမာရေးလုပ်ငန်းဖော်ဆောင်ရေး ကော်မတီ
- ၁၄။ မွန်ပြည်လူ့အခွင့်အရေးဖောင်ဒေးရှင်း
- ၁၅။ ရှေ့ပြေးအသံအဖွဲ့

ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ

ရှေ့ပြေးအသံအဖွဲ့

 www.progressivevoicemyanmar.org

 info@progressive-voice.org

အိမ်မေ့မိသည့် ဘယ်သူရှိမလဲ

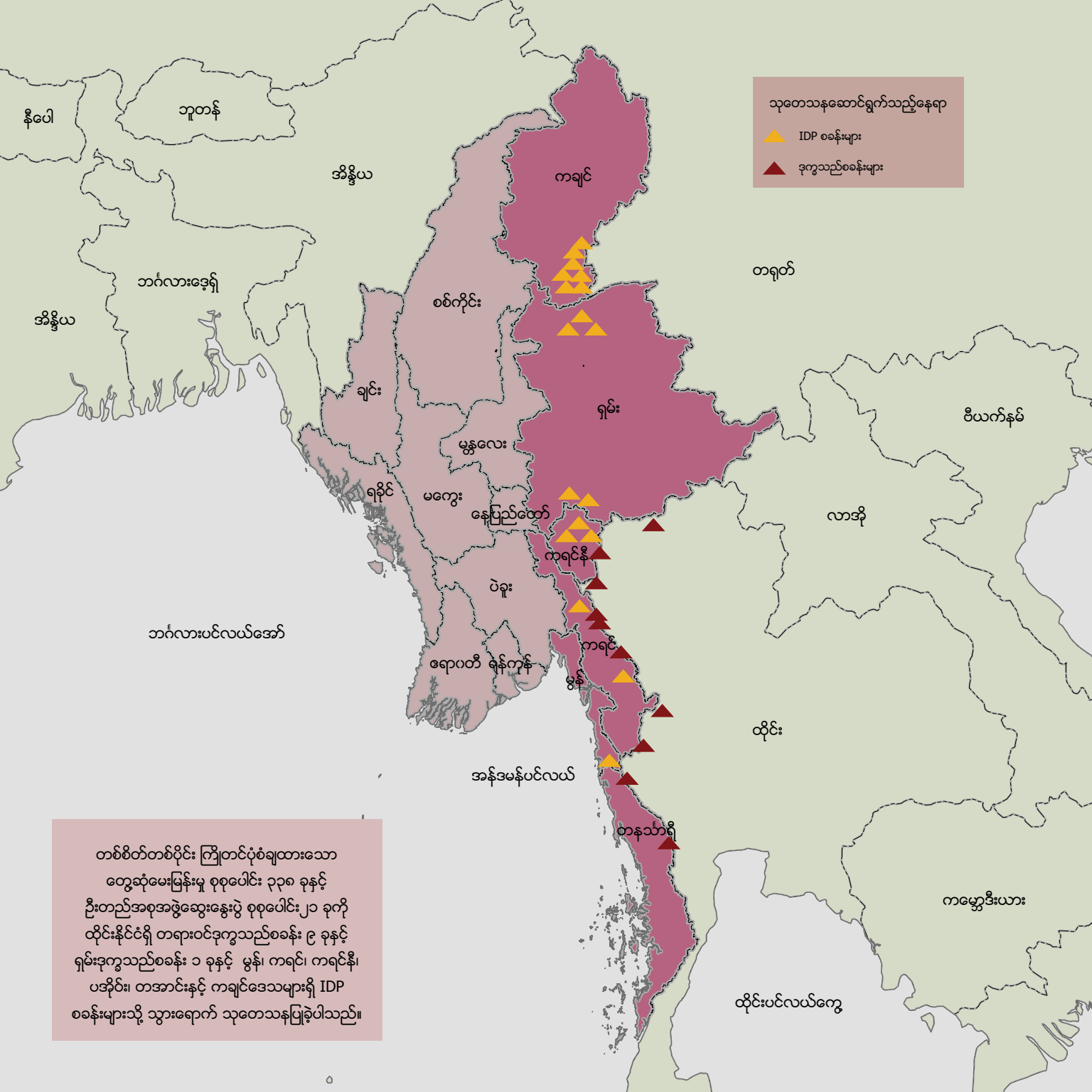
မြန်မာနိုင်ငံ၏လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့် ဆက်စပ်နေသော
ကာလရှည်ကြာနေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုများ

၂၀၁၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် မန်လီစခန်းသို့ ရောက်ရှိလာသော
မွေးကင်းစ ကလေးငယ်နှင့် မိခင် [ဓာတ်ပုံ - တအာင်းအမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်း]

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ယခုအစီရင်ခံစာကို အောင်မြင်စွာ ထုတ်ဝေနိုင်ရေးအတွက် ရက်ရောစွာဖြင့် ဘဏ္ဍာရေး အကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည့် Partner Asia နှင့် Unitarian Universalist Service Committee တို့အပါအဝင် အခြားသောအလှူရှင်များကို ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာအတွက် ဆန်းစစ်ကြံပြုချက်များနှင့် အကူအညီပေးခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ အရေးအကြီးဆုံးနှင့် နောက်ဆုံးအနေဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအတွက် နွေးထွေးပျူငှာစွာဖြင့် ၎င်းတို့၏ တန်ဖိုးရှိသော အချိန်များကိုပေးခဲ့သည့် ဒုက္ခသည်များနှင့် IDP များအား ကျေးဇူး အထူးတင်ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့၏ လိုလားတောင့်တမှုများကို ကြားသိစာနာကြပြီး ၎င်းတို့အတွက် သာယာဖြောင့်ဖြူး လုံခြုံသော အနာဂတ် ရရှိမည်ဟုလည်း မျှော်လင့်မိပါသည်။

သုတေသနဆောင်ရွက်သည့်နေရာ

- IDP စခန်းများ
- ဒုက္ခသည်စခန်းများ

တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကြိုတင်ပုံစံချထားသော
တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု စုစုပေါင်း ၃၃၈ ခုနှင့်
ဦးတည်အစုအဖွဲ့ဆွေးနွေးပွဲ စုစုပေါင်း ၂၁ ခုကို
ထိုင်းနိုင်ငံရှိ တရားဝင်ဒုက္ခသည်စခန်း ၉ ခုနှင့်
ရှမ်းဒုက္ခသည်စခန်း ၁ ခုနှင့် မွန်၊ ကရင်၊ ကရင်နီ၊
ပအိုဝ်း၊ တအာင်းနှင့် ကချင်ဒေသများရှိ IDP
စခန်းများသို့ သွားရောက် သုတေသနပြုခဲ့ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သမိုင်းတစ်လျှောက် ပဋိပက္ခများကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများသည် အမျိုးသားနိုင်ငံရေးနှင့် မူဝါဒရေးဆွဲချမှတ်ခြင်း ကိစ္စရပ်များတွင် ဖယ်ကြည့်ခံနေကြရပါသည်။ ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံ၏ အစွန်အဖျား ဒေသများတွင် တည်ရှိနေကြသကဲ့သို့ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်များတွင်လည်း အရေးမပါသည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုအဖြစ်သာ သဘောထားခံနေရပါသည်။ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ၏ လိုအပ်ချက်များသည် ဒေသန္တရ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတကာ လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ အပေါ်တွင်သာ မှီတည်နေရပါသည်။ ထိုသို့ ဖယ်ချန်ထားမှုများ ရှိနေသော်ငြားလည်း ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရသူများမှ ၎င်းတို့၏ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်မှုကို ဆက်လက် ပြသနေပြီး အလွန်အမင်း ဆိုးဝါးသော အခြေအနေများ အကြားမှ ဆက်လက်ရှင်သန်ရပ်တည်ကာ ၎င်းတို့အား လက်ခံရန် သေချာစွာ ပြင်ဆင်ထားမှု မရှိ သော၊ လုံခြုံမှု မရှိသော အခြေအနေသို့ ပြန်ပို့မည့် ကြိုးပမ်းမှုများကိုလည်း ရင်ဆိုင်ရလျက် ရှိပါသည်။

ဤစာတမ်းတိုသည် ရှေ့ပြေးအသံအဖွဲ့နှင့် ၎င်း၏ သုတေသန မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်သည့် မွန်ပြည် လူ့အခွင့်အရေး ဖောင်ဒေးရှင်း (Human Rights Foundation of Monland - HURFOM)၊ ကရင်ကျောင်းသားကွန်ရက်အဖွဲ့ (Karen Student Network Group - KSNG)၊ ကရင်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ (Karen Human Rights Group - KHRG)၊ ကရင်ဒုက္ခသည်ကော်မတီ (Karen Refugee Committee - KRC)၊ ကရင်နီဒုက္ခသည်ကော်မတီ

(Karenni Refugee Committee - KnRC)၊ ကရင်နီညပဒေနှင့် လူ့အခွင့်အရေး စင်တာ (Karenni Legal and Human Rights Center - KnLHRC)၊ ကရင်နီပညာရေးဌာန (Karenni Education Department - KnED)၊ ကရင်နီအမျိုးသမီးအစည်းအရုံး (Karenni National Women's Organization - KNWO)၊ ကရင်နီ လူမှုဖူလုံရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးပင်မ (Karenni Social Welfare and Development Center - KSWDC)၊ ကုန်းကျောရှမ်းဒုက္ခသည်စခန်း (Koung Jor Shan Refugee Camp)၊ ကချင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး - ထိုင်းနိုင်ငံ (Kachin Women's Association Thailand - KWAT)၊ ပအိုဝ်းဒေသကျန်းမာရေးလုပ်ငန်း ဖော်ဆောင်ရေး ကော်မတီ (Pa-Oh Health Working Committee - PHWC)၊ တအာင်းအမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်း (Ta'ang Women's Organization - TWO) များနှင့် အတူတကွ သုတေသနပြုရေးသားထားသော အစီရင်ခံစာ အပြည့်အစုံ အား အခြေခံထားသည့် အနှစ်ချုပ်စာတမ်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခနှင့် ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်သည့် ချိုးဖောက်မှုများကြောင့် ကာလရှည်ကြာ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရမှုအတွင်း နေထိုင်နေရသော တိုင်းရင်းသားနှင့် ဘာသာရေးလူနည်းစု အသိုင်းအဝိုင်းများ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် အမြင်သဘောထားများကို မြန်မာနိုင်ငံ၏အသွင်ကူးပြောင်းမှု ဖြစ်စဉ်နှင့် လက်ရှိ လုပ်ဆောင်နေသော ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ထည့်သွင်း ပါဝင်လာစေခြင်းဖြင့် ထိုအသိုင်းအဝိုင်းများအား ဖယ်ကြည့်ထားမှုကို အဆုံးသတ်သွားစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ နောက် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုမှာ အမျိုးသမီးနှင့်

လူငယ်များ အပါအဝင် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခနှင့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကြောင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသော နှစ်နာသူ ပြည်သူများအတွက် အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလ တရားမျှတမှု ရရှိစေရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရေးအတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။¹

မြန်မာနိုင်ငံရှိ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့် ၎င်းနှင့်ဆက်စပ်နေသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကြောင့် ကာလရှည်ကြာ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသည့် အခြေအနေများအတွင်း နေထိုင်နေရသော ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်း နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ (Internally Displaced Persons – IDPs) အကြောင်းကို ဤစာတမ်းတိုတွင် ခြုံငုံ ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤသုတေသနတွင် အရည်အသွေး အခြေပြု ကွင်းဆင်း သုတေသနပြုမှုနှင့် ရှိနှင့်ပြီးသား အချက်အလက်များ ကိုးကားခြင်း နှစ်မျိုးစလုံး လုပ်ဆောင်ထားပါသည်။ အစီရင်ခံစာအတွက် သုတေသနပြုရာတွင် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ကြိုတင် ပုံစံချထားသော မေးခွန်းများဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ဒုက္ခသည်၊ IDP များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု စုစုပေါင်း ၃၃၈ ခုနှင့် ဦးတည် အစုအဖွဲ့ ဆွေးနွေးပွဲ စုစုပေါင်း ၂၁ ခုတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ကွင်းဆင်း သုတေသနအတွက် ထိုင်းနိုင်ငံတွင်ရှိသော တရားဝင် အသိအမှတ်ပြုထားသည့် ဒုက္ခသည်စခန်း ၉ ခုနှင့် အသိအမှတ်ပြုမထားသော ရှမ်းဒုက္ခသည်စခန်း/ရွာ ၁ ခု နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မွန်၊ ကရင်၊ ကရင်နီ၊ ပအိုဝ်း၊ တအာင်းနှင့် ကချင်ဒေသများရှိ IDP စခန်း၂၇ ခုကို သွားရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

နောက်ခံအခြေအနေ – မြန်မာနိုင်ငံမှ ပဋိပက္ခနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှု

မြန်မာနိုင်ငံမှ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုများအထူးသဖြင့် သိန်းချီသောတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းနှင့် အပြင်ရှိ ယာယီစခန်းများ၌ ဆယ်စုနှစ်များစွာ နေထိုင်နေကြရမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ယင်းကဲ့သို့သော ကာလရှည်ကြာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုများတွင် သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်ကပ်ဆိုးများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း

1 အထက်ပါရည်ရွယ်ချက်ကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအတွက် နှစ်ပေါင်းများစွာ လုပ်ကိုင်ကြခဲ့သော တိုင်းရင်းသား လူထုအခြေပြုအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဘက်လူထုအဖွဲ့အစည်းများစွာပါဝင်သည့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲတွင် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤအစီရင်ခံစာ၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ နယ်ပယ်အတိုင်းအတာနှင့် နည်းနာဗေဒများကို ယင်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မိတ်ဖက်အဖြစ် ပူးပေါင်းကာ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ကာလရှည်ကြာနေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုအခြေအနေတွင် ရှိနေသည့် ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို အကောင်းဆုံး ထင်ဟပ်စေရန်အတွက် ရည်ရွယ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

များနှင့် ဆက်စပ်သော နောက်ဆက်တွဲ မြေယာသိမ်းခံရမှုများကြောင့် တချို့တစ်ဝက် ပါဝင်သော်လည်း ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုများသည် ထိုထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှု၏ အဓိကအကြောင်းရင်း ဖြစ်နေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ခေတ်အဆက်ဆက် စစ်အစိုးရများ၏ မူဝါဒဖြစ်သော လူများစုမှ ဗိုလ်ကျလွှမ်းမိုးရေးနှင့် လူနည်းစုများအား အတင်းအဓမ္မ ပေါင်းစည်းပါဝင်စေခြင်း (“မြန်မာကြီးစိုးခြယ်လှယ်ရေးဝါဒ” ဟုလည်း သိရှိကြသည်) ကြောင့် မြန်မာစစ်တပ်နှင့် ဒါဇင် များစွာသော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်း (Ethnic Armed Organizaion - EAO) များအကြား ပြည်တွင်းပဋိပက္ခများကို ဦးတည်စေခဲ့သည်။ ဤပဋိပက္ခ နှင့်အတူ စစ်တပ်၏ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့် “မြန်မာ ကြီးစိုးခြယ်လှယ်ရေး” လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် ပဋိပက္ခကာလ တစ်လျှောက်တွင် တစ်သန်းထက်ကျော်သော တိုင်းရင်းသား အရပ်သားပြည်သူများကို ကာလရှည်ကြာ

နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့စေပါသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ အချိန်အထိ ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းရှိ ကရင်နှင့် ကရင်နီ တိုင်းရင်းသားအများစု နေထိုင်သည့် ဒုက္ခသည်စခန်းများ၌ ဒုက္ခသည်ပေါင်း ကိုးသောင်းခုနစ်ထောင် (၉၇,၀၀၀)^၂ ခန့်ရှိပြီး ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းတွင် ကချင်၊ တအာင်းနှင့် ရှမ်း IDP ဦးရေ တစ်သိန်းခြောက်ထောင် (၁၀၆,၀၀၀)^၃ ခန့်ရှိကာ မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့တောင်ပိုင်းတွင်လည်း ကရင်နှင့် မွန်တိုင်းရင်းသားအများစု ဖြစ်သည့် IDP ဦးရေ နှစ်သိန်းရှစ်သောင်း (၂၈၀,၀၀၀) ခန့် ရှိနေပါသည်။^၄

ထိတွေ့တိုက်ခိုက်မှုများ ဆက်လက် တည်ရှိနေပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်မှာလည်း ယိမ်းယိုင် ထစ်ငဲ့နေသည့် အခြေအနေတွင် ရှိနေကာ ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများ၊ ပြည်တွင်းရှိ IDP စခန်းများ၊ နယ်စပ် ဖြတ်ကျော် ထောက်ပံ့ကူညီနေသော အရပ်ဘက်လူထုအဖွဲ့

2 The Border Consortium, “Refugee Camp Populations: December 2018.” Available at https://www.theborderconsortium.org/media/119470/2018-12-december-map-tbc_unhcr.pdf?fbclid=IwAR0em37evGPvIJgTa1RhohjUYlqT90hbOKzxLlp6CrzWI1VSt-LuIN-wL-_E.

3 United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, “Myanmar: Civilians Displaced by Fighting in Kachin/Shan 2018-28 (As 10 December 2018)”. Available at https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/MMR_Kachin_Shan_Displacement_Snapshot_20181212.pdf.

4 There is no authoritative estimate of IDPs in southeastern Myanmar, due to the shifting patterns of displacement, remote nature of displacement sites and differences in definitions of internal displacement. In 2012, a survey conducted by The Border Consortium (TBC) estimated 400,000 IDPs in southern Shan, Karenni, Karen and Mon States and Tanintharyi Region. In 2018, another survey by TBC estimated 156,700 remaining IDPs in Karenni, Karen and Mon States and Tanintharyi Region. While the 2018 TBC survey could not fully cover southern Shan States, it noted that IDP population in that area is estimated to be fairly stable since its 2012 survey, which found 125,000 IDPs. Therefore, this estimate is based on the 2018 estimate for most of southeast Myanmar, plus the 2012 estimate for southern Shan State.

အစည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသော တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်းများအား ပေးအပ်နေသည့် လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီပေးမှုများ ကျဆင်းနေပြီး လာမည့်နှစ်များတွင် ပိုမိုဖြတ်တောက်ခံရမည့် အခြေအနေနှင့်လည်း ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။⁵ နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များအနေဖြင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသော လူထုများအပေါ် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေများ လျော့ချနေချိန်တွင် နေရပ်ပြန်ရေး အားပေးသည့် အခြေအနေများ ဖုန်းတီးမှုကို ဦးတည်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်နှင့် ၎င်း၏ပုံစံကို ပုံဖော်ရာတွင် ထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်းရှိ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ကိစ္စများကိုသာ ရန်ပုံငွေ တိုးမြှင့် ပံ့ပိုးပေးလျက် ရှိနေပါသည်။⁶ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာနက ရခိုင်၊ ကချင်၊ ရှမ်းနှင့် ကရင်

ပြည်နယ်လေးခုတို့တွင် ရှိနေသည့် IDP စခန်းများကို ပိတ်သိမ်းရန်အတွက် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် ရေးဆွဲမှုကိုလည်း လုပ်ဆောင်နေခဲ့ပါသည်။⁷ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် တိုင်ပင် ညှိနှိုင်းမှု မရှိသည့်အပြင် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် မည်သည့် သတင်းအချက်အလက်မှ ရနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့သလို မည်သို့မျှလည်း ပါဝင် ကူညီ ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။⁸ ကချင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များတွင် IDP များအား လက်ခံစောင့်ရှောက်ထားသော ဘုရားကျောင်းနှင့် အခြားအသင်းအဖွဲ့များအား စခန်းများ ပိတ်သိမ်းရန် စစ်တပ်မှ ဖိအားပေးခဲ့သည့်အပြင် လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီပေးနေသည့် ဝန်ထမ်းများကိုလည်း KIA ထိန်းချုပ်နယ်မြေများအတွင်းရှိ IDP များအား ကူညီထောက်ပံ့သည့်အတွက် စစ်တပ်မှ ဖမ်းဆီးကာ မတရားအသင်း အက်ဥပဒေ ပုဒ်မဖြင့် အရေးယူမှုများ ရှိခဲ့ပါသည်။⁹

- 5 Karen News, "Karen Groups Concerned Cross-Border Humanitarian Aid Decreasing," 3 June, 2013. Available at <http://karen-news.org/2013/06/karen-groups-concerned-decreased-cross-border-humanitarian-aid/>. Joint Strategy Team, "World Humanitarian Day Key Message from Joint Strategy Team for Solidarity with IDPs in Kachin and northern Shan States, Myanmar," 19 August, 2017. Available at <https://progressivevoicemyanmar.org/2017/08/19/world-humanitarian-day-keys-message-from-joint-strategy-team-jst-for-solidarity-with-idps-in-kachin-and-northern-shan-states-myanmar/>. Ei Htu Hta IDPs Supporting Committee, "Letter of Appeal for Continued Cross-Border Humanitarian Aid," 4 September, 2017. Available at <https://karen-women.org/2017/09/05/ei-htu-ha-idps-supporting-committee-letter-of-appeal-for-continued-cross-border-humanitarian-aid/>. Shan State Refugee Committee (Thai Border), "As Conflict Escalates in Shan State, Aid Must Not Be Cut Off to Shan-Thai Border Refugees," 30 August, 2017. Available at <https://www.shanhumanrights.org/eng/index.php/333-as-conflict-escalates-in-shan-state-aid-must-not-be-cut-off-to-shan-thai-border-refugees>.
- 6 Private Conversations with Author, Yangon, January 2018.
- 7 Nan Lwin Hnin Pwint, "Ministry Announces Plan to Close IDP Camps in Four States," The Irrawaddy, 5 June, 2018. Available at <https://www.irrawaddy.com/news/burma/ministry-announces-plan-close-idp-camps-4-states.html>.
- 8 Sa Issue, "Government Urged to Address Root Causes before Closing Down IDP Camps" Karen Information Center, 26 June, 2018. Available at <https://www.bnionline.net/en/news/govt-urged-address-root-causes-closing-down-idp-camps>.
- 9 Ye Mon, "Military Orders Kachin IDPs to Leave Camps Despite Ongoing Hostilities," Democratic Voice of Burma, 10 May, 2018. Available at <http://www.dvb.no/news/military-orders-kachin-idps-leave-camps-despite-ongoing-hostilities/80788>. Lawi Weng,

နိုင်ငံတကာဥပဒေနှင့် စံနှုန်းများ

အတင်းအကျပ် ပြန်မပို့ရေး အခြေခံမူကို နိုင်ငံများ အားလုံး လိုက်နာရန် တာဝန်ရှိသည့် ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေ တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ အတင်းအကျပ်ပြန်မပို့ ရေး ဆိုရာတွင် ဒုက္ခသည်များအား သူ သို့မဟုတ် သူမ အတွက် “အသက် သို့မဟုတ် လွတ်လပ်မှုဆိုင်ရာ ခြိမ်းခြောက်မှုများကို ကြောက်ရွံ့နေရသည့်” နိုင်ငံသို့ အတင်းအကျပ်ပြန်လည် ပို့ဆောင်ခြင်းကို ဥပဒေဖြင့် တားမြစ် ပိတ်ပင်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။¹⁰ အတင်းအကျပ် ပို့ဆောင်ခြင်းသည် တရားဝင် ပြန်လည် ပို့ဆောင်ခြင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၌သာ ကန့်သတ်ထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ “ဒုက္ခသည်များကို ၎င်းတို့၏ အသက် သို့မဟုတ် လွတ် လပ်မှုအပေါ် အန္တရာယ်ရှိနေသည့် နေရာသို့ နေရပ်ပြန်ရန် ဖိအားပေးခြင်း” ရှိပါကလည်း အတင်းအကျပ်ပို့ဆောင် ခြင်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။¹¹ နိုင်ငံတကာ ဓလေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေတွင် အတင်းအကျပ်ပြန်မပို့ရေးအား “ဒုက္ခသည်များ နှိပ်ကွပ် အပြစ်ပေးခံရနိုင်ခြေရှိသည့် နိုင်ငံများသို့ မည်သည့်

အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်စေ ဒုက္ခသည်များအား ပြန်ပို့ခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်း” ဟူ၍ ယေဘုယျ နားလည်သဘော ပေါက်ကြပါသည်။¹² ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာ တိမ်းရှောင်ရမှု ဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂလမ်းညွှန်မှုများတွင်လည်း “၎င်းတို့၏ ဘဝရှင်သန်မှု၊ လုံခြုံမှု၊ လွတ်လပ်မှု နှင့်/သို့မဟုတ် ကျန်းမာ ရေးကိစ္စများတွင် အန္တရာယ်ရှိနိုင်သည့် မည်သည့် နေရာကို မဆို အတင်းအကျပ်ပြန်ပို့ခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည် နေရာချ ထားခြင်းမျိုးမှ ကာကွယ်ရန်” ဟူသော နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက် ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ၏ အခွင့်အရေးကို အလားတူ ကာကွယ်ပေးထားပါသည်။¹³ ဤအချက်သည် အတင်း အကျပ်ပြန်မပို့ရေး အခြေခံမူကို ပြည်တွင်း နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုများ အတွက်ပါ ချဲ့ထွင်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအတွက် အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ဒုက္ခသည် နှင့် IDP များအတွက် အိုးအိမ်နှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု ပြန်လည်

“Military Frees Last of Baptist Group Members in Kachin, NGO Says,” Irrawaddy, 5 November, 2018. Available at <https://www.irrawaddy.com/news/burma/military-frees-last-baptist-group-members-kachin-ngo-says.html>.

10 Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees, Introductory Note by the Office of the High Commissioner for Refugees, December 2010. Available at <http://www.unhcr.org/3b66c2aa10>.

11 Amnesty International, “Syrian Refugees at Risk of Being Returned,” 17 October 2014. Available at <https://www.amnestyusa.org/files/uaa26014.pdf>.

12 Guy Goodwin-Gill and Jane McAdam, “The Refugee in International Law,” Oxford University Press (March 2007).

13 UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, Guiding Principles of Internal Displacement, 2004, Principle 15. Avail- able at <http://www.unhcr.org/protection/idps/43ce1cff2/guiding-principles-internal-displacement.html>.

ဖြည့်ဆည်းပေးရေး အခြေခံမူများ (ပင်နဲရိုး အခြေခံမူများဟု လည်း သိကြသည်) ထဲတွင် လမ်းညွှန်အဖြစ် ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ပင်နဲရိုးမူများ၏ အခြေခံမူမှာ ထွက် ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအနေဖြင့် အိုးအိမ်နှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု အတွက် ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးမှု ရရှိရန် သို့မဟုတ် လက်တွေ့အရ မဖြစ်နိုင်ပါက လျော်ကြေးပေးမှု ရရှိရန် ဖြစ်ပါသည်။¹⁴ ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း အခွင့်အရေး သည် သီးခြားကိစ္စရပ်တစ်ခု ဖြစ်သော်လည်း ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရသူများ နေရပ်ပြန်လျှင် လုံလောက်သော မြေ

ယာ၊ အိုးအိမ် ရရှိရန်ကိစ္စနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ ထွက် ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအနေဖြင့် မည်သည့်နေရာတွင် ပြန်လည်နေထိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်သည်ဖြစ်စေ ရွှေ့ပြောင်းခံ ရချိန် မတိုင်မီကသော် လည်းကောင်း သို့မဟုတ် နောက် ပိုင်းမှသော် လည်းကောင်း ၎င်းတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများအား တရားမဝင် သိမ်းပိုက်ခံထားရခြင်းများအပေါ် ပြန်လည် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် သို့မဟုတ် လျော်ကြေးရရှိရန်အတွက် ၎င်းတို့ထံ၌ ဥပဒေကြောင်းအရ အခွင့်အရေးရှိပါသည်။

နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှု အကြောင်းရင်းများ

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အများစုအကြား ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်နေထိုင်ရမှုအတွက် အဓိက အခြေခံအကြောင်း ရင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဆယ်စုနှစ်များစွာ တောက်

လောင်နေခဲ့သော လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခမီးနှင့် ဆက်နွယ် နေသည့် ချိုးဖောက်မှုများနှင့် ဘေးဖယ်ပစ်ပယ်မှုတို့ကို စနစ်တကျပုံစံဖြင့် လုပ်ဆောင်နေခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်

14 UN Commission on Human Rights, "Principles on Housing and Property Restitution for Refugees and Displaced Persons," Principle 10, E/CN.4/Sub.2/2005/1, 28 June, 2005, Principle 2. Available at <http://www.unhcr.org/protection/idps/50f94d849/principles-housing-property-restitution-refugees-displaced-persons-pinheiro.html>.

သည်။¹⁵ အချိန်တိုင်းတွင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရခြင်းသည် မြန်မာစစ်တပ်အနေဖြင့် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စု လူထုများအပေါ် ထိန်းချုပ်ရန် ကြိုးစားသည့် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ လုပ်ဆောင်သော မဟာဗျူဟာ ဖြစ်သည်။ ဆယ်စုနှစ်များစွာ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မှုသည် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများအပေါ် အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခြင်း၊ ဘေးဖယ်ပစ်ပယ်ခြင်းနှင့် ခွဲခြား

ဆက်ဆံခြင်းတို့၏ ရလဒ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မှု၏ အဓိက အကြောင်းရင်းမှာ အခြေအနေဖြစ်ရပ် တချို့တွင် အုပ်စု နှစ်စုအကြား ထိတွေ့တိုက်ခိုက်မှု သက်သက်ကြောင့် ဖြစ်သည်များရှိသော်လည်း များသောအားဖြင့်မှာမူ မြန်မာစစ်တပ်မှ အရပ်သားပြည်သူများအား ပစ်မှတ်ထား တိုက်ခိုက်ခြင်းနှင့် ကြီးမားသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

လက်ရှိအခြေအနေ – အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် ထောက်ပံ့ကူညီမှု

အရှေ့တောင်နှင့် အရှေ့မြောက် တိုင်းရင်းသားဒေသများတစ်လျှောက် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မှုများတွင် ဘုံအကြောင်းရင်းများ ရှိနေသော်လည်း ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသည့် ကာလမှာမူ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ကျော်မှ လအနည်းငယ်အထိ ကွာဟမှုများ ရှိနေပါသည်။ အလားတူ ယခုထက်ထိ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသူများ၏ အခြေအနေမှာလည်း ဒေသခံ ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းများအတွင်း အများစု ပေါင်းစပ်နေထိုင်သွားရာမှ သမားရိုးကျ မဟုတ်သော တိမ်းရှောင် ရွှေ့ပြောင်း အခြေချမှုများ၊ တရားဝင် ဒုက္ခသည်နှင့် IDP စခန်းများတွင် နေထိုင်မှုများ

အစရှိသဖြင့် ပုံစံအမျိုးမျိုး ကွဲပြားသွားပါသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများသည် အဆိုးဝါးဆုံးများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ကာ အလုပ်လုပ်ရန်အတွက် စခန်းမှ ထွက်ခွာမှုများကို တင်းကျပ်စွာကန့်သတ်ထားမှု (စခန်းတွင် နေထိုင်ခွင့်နှင့် ရိက္ခာ ဆုံးရှုံးနိုင်သည့် အလားအလာ) နှင့်အတူ ထိုင်းနိုင်ငံအလုပ်သမား ဥပဒေနှင့်အညီ ဖြစ်သည့် အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများ ရရှိ ရန် ခက်ခဲပြီး ထိုင်းအလုပ်သမားများထက်စာလျှင်လည်း ပိုမို လျော့နည်းသော လုပ်အားခကိုသာ

15 ပဋိပက္ခ၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တို့နှင့် မသက်ဆိုင်သော မြေယာသိမ်းဆည်းမှုများကြောင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မှုများ မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့တွင် ရှိသော်လည်း ဤအစီရင်ခံစာတွင် ပဋိပက္ခနှင့် ပတ်သက်သော ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မှုကို အဓိက အလေးပေး ဖော်ပြထားပါသည်။

ရရှိကြပါသည်။¹⁶ တရားဝင် ပိုဖြစ်သည့် စခန်းများတွင် နေထိုင်ကြသည့် IDP များမှာလည်း ဝင်ငွေရနိုင်ရန် ကိစ္စတွင် ကန့်သတ်မှုများ ကြုံနေရပါသည်။ တချို့သော IDP စခန်းများတွင် အလုပ်ရှာရန်အတွက် စခန်းများမှ ထွက်ခွာမှုများအပေါ် စည်းကမ်းများ ချမှတ်ထားကာ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ဦး စခန်းပြင်ပထွက်၍ အလုပ် လုပ်ကိုင်ခြင်းကို တာဝန်ရှိသူများမှ သိရှိသွားပါက ၎င်းအနေဖြင့် ထောက်ပံ့မှုများ ရပ်ဆိုင်းခံရခြင်း သို့မဟုတ် လျှော့ချခံရခြင်းများ ရင်ဆိုင်ရနိုင်ပါသည်။ IDP များ နေထိုင်သည့် နေရာအားလုံးတွင် ၎င်းတို့ အနားပတ်ဝန်းကျင်၌ ရှိသည့် ဒေသခံ ရပ်ရွာအသိုင်း အဝိုင်းသည်လည်း လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရမှုများ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေးစောင့်ရှောက်ခြင်း အလုံ အလောက် မရရှိမှုများ၊ ခွဲခြား ဆက်ဆံခံရမှုများနှင့် လုံလောက်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု အခွင့် အလမ်းများ ရရှိနိုင်ရန်အတွက် အခက်အခဲများ အပါ အဝင် ပဋိပက္ခ၏ သက်ရောက်မှုဒဏ်များကို အလားတူ ခံစားကြရပါသည်။ ထိုသို့သော အရင်းအမြစ်များ လုံလောက်မှု မရှိနေပြီးသားဖြစ်သော ဒေသခံ ရပ်ရွာ အသိုင်းအဝိုင်းသို့ IDP များ ရောက်ရှိလာခြင်းသည် ကြီး မားသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ဖိစီးမှုကို ဖြစ်စေကာ ဒေသခံ

ရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် IDP များအကြား တင်းမာမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အခက်အခဲများ အားလုံးကြောင့် မိမိဘာသာ ဖူလုံရေးကို ပြန်လည် ထူထောင်ရာတွင် ဒုက္ခသည်စခန်း သို့မဟုတ် IDP စခန်းများတွင် နေထိုင် နေရသည့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အများစုနှင့် စခန်းပြင်ပရှိ IDP တချို့သည် နေ့စဉ် ရှင်သန် ရပ်တည်နိုင်ရေးအတွက် အကူအညီ ထောက်ပံ့မှု တချို့အပေါ်တွင် မှီခိုနေကြရသည်။ အကူအညီ ထောက်ပံ့မှုများ လျှော့ချခြင်းနှင့်အတူ အနာဂတ်အတွက် ရေရာသေချာမှု မရှိခြင်းနှင့် ရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်းများ မရှိခြင်းကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဒုက္ခသည် စခန်းများတွင် စိတ်ဓာတ် ကျဆင်းမှုနှင့် မိမိကိုယ်ကို သေကြောင်းကြံစည်မှုနှုန်း တိုးမြင့်လာသည်အထိ ဦးတည် လာခဲ့သည်။ အလားတူ အိမ်တွင်း အကြမ်းဖက်မှု၊ လောင်း ကစား၊ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် အရက်စွဲခြင်းတို့ကြောင့် အခြား လူမှုရေး ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ မြင့်တက်လာကြောင်း ဖော်ပြမှုများလည်း ရှိပါသည်။¹⁷

16 Human Rights Watch, "Thailand: Refugee Policies Ad Hoc and Inadequate," September 2012. Available at <https://www.hrw.org/news/2012/09/13/thailand-refugee-policies-ad-hoc-and-inadequate>.

17 Karen News, "In Thai Border Camps, Funding Cuts Leave Refugees in Limbo," 21 November, 2017. Available at <http://karen-news.org/2017/11/in-thai-border-camps-funding-cuts-leave-refugees-in-limbo/>;

သတင်းအချက်အလက်

နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအနေဖြင့် မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ တိကျသော အကူအညီများ ရမည်၊ မည်သည့်အချိန်အထိ ရမည်၊ မူလနေထိုင်ရာနေရာများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရန် အဆိုပြုထားသည့် နေရာများ၏ လက်ရှိ လုံခြုံရေးအခြေအနေ၊ လူမှုစီးပွားအခြေအနေ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်အတူ ရေရှည်တည်တံ့သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် လက်တွေ့ကျသော အမြင်များ အစရှိသော ကိစ္စရပ်များ ပါဝင်သည့် ပြန်လည်နေထိုင်မှု အပါအဝင် လုံလောက် ရှင်းလင်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိရှိပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့ နားလည်သော မိခင်ဘာသာစကား သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ နားလည်နိုင်သော အခြားဘာသာစကား တစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်ရရှိမှု အနေအထားမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကွဲပြားမှုများ

ရှိသော်ငြားလည်း ရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်းများနှင့် နောက်ခံ အခြေအနေများအပေါ်တွင် ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရသူများအနေဖြင့် သတင်းအချက်အလက် ရရှိမှု ကွာဟချက်များ ရှိနေကြောင်း ဤအစီရင်ခံစာအတွက် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခဲ့သူများက ဖော်ထုတ်ပြောဆိုကြပါသည်။ ပို၍ စိုးရိမ်စရာကောင်းသည့်အချက်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး အလွန်အကျွံ အကောင်းမြင် ပုံကြီးချဲ့ထားသော သတင်းအချက်အလက်များ ပေးအပ်ခြင်းနှင့် ပြန်ပို့ရန် စီစဉ်ထားသည့် နေရာဒေသများအနီးတစ်ဝိုက် ဖြစ်ပွားသည့် တိုက်ပွဲများအကြောင်း သတင်းမပေးဘဲ ထိမ်ချန်ထားခြင်းတို့ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာ NGO များနှင့် UNHCR တို့ထံမှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများရရှိသည့် သတင်းအချက်အလက်များသည် အပြည့်အစုံ မဟုတ်ဘဲ ရွေးချယ်စိစစ်ထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များသာ ဖြစ်နေပါသည်။

အနာဂတ်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် အဓိက အကြောင်းအရာများ

ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ အများအပြားအတွက် အန္တိမ ပန်းတိုင်မှာ ၎င်းတို့ မူလနေထိုင်ရာ နေရပ် သို့မဟုတ်

အနီးအနားသို့ နေရပ်ပြန်နိုင်ရေးဖြစ်ပြီး အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော အကြောင်းအရာများမှာ နေရပ်ပြန်ရေး

ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ မိုင်းယုလေး IDP စခန်း [ဓာတ်ပုံ - ရှေ့ပြေးအသံအဖွဲ့]

သေ

အတွက် ၎င်းတို့မှ ယုံကြည်မှုရှိရှိဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ရန် လိုအပ်သည့် အချက်အလက်များ ဖြစ်ပါသည်။ တချို့သူများမှာ ယခု လက်ရှိ နေထိုင်သော နေရာများတွင်သာ ဆက်လက် နေထိုင်လိုကြပြီး ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု ရေရှည် တည်တံ့နိုင်ရေးအတွက် အကူအညီ

အထောက်အပံ့များ လိုအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းတို့နှင့် ၎င်းတို့ ကလေးများအတွက် ကျန်းမာရေးနှင့် ပညာရေး စောင့်ရှောက်မှု ပို၍ လက်လှမ်းမီနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်ရသည့် အခြားတစ်နေရာသို့ လုံးဝ အပြီးတိုင် ပြောင်းရွှေ့သွားလိုကြပါသည်။

ရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာလုံခြုံမှု

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများ အကြားတွင် ရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုံခြုံမှုသည် အားလုံးနီးပါး အတွက် အရေးကြီးဆုံး အချက် တစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ မူလနေထိုင်ရာ နေရပ် သို့မဟုတ် အခြား ပြန်လည် နေရာချထားမည့် နေရာများသည် လက်ရှိအချိန်တွင် ၎င်းတို့ နေရပ်ပြန်ရေးအတွက် လုံခြုံစိတ်ချရသည့် အခြေအနေမျိုး မဖြစ်သေးကြောင်း ခံစားရသည်ဟု ပြောပြကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အချို့ဒေသများ၌ ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားမှုများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြင့် လျှော့ချလာသည့်နှင့်အမျှ ဒုက္ခသည်နှင့် IDP များ နေရပ်ပြန်ရေးကို အမျိုးမျိုးသော အဖွဲ့အစည်းများမှ တွန်းအားပေးနေသည့် စိန်ခေါ်မှုများလည်း ရှိနေပါသည်။ သို့သော်လည်း ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ အနေဖြင့် နေရပ်ပြန်ရန် စိုးရိမ်ကြောက်ရွံ့မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့တွင် ရှင်းလင်းခိုင်မာသော အကြောင်းပြချက်များ ရှိနေပြီး ထိုအကြောင်းပြချက်များကို နားလည်ထားခြင်းက ၎င်းတို့၏ လုံခြုံမှုနှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကို ကာကွယ်ပေးနိုင်မည့် နေရပ်ပြန်ရေး အစီအစဉ်များ ချမှတ်ရေးဆွဲရာတွင်

အထောက်အကူပြုနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ နေရပ်ပြန်လာမည့် သူများအတွက် ရေတိုကာလတွင် ရင်ဆိုင်ရမည့် အထူးသဖြင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ တိုက်ရိုက်အန္တရာယ်များ ရှိနေခြင်း၊ ရေရှည်တွင် လုံခြုံစွာနေနိုင်မည်ဆိုသည့် ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့ခြင်းနှင့် လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ပေးထားသည့် သူများမှ ၎င်းတို့အပေါ်တွင် ချိုးဖောက်မှု မကျူးလွန်ဘဲ အမှန်တကယ် အကာအကွယ်ပေးမည်ဆိုသည့် ယုံကြည်မှု ကင်းမဲ့ခြင်း စသည့် အချက်များ ရောယှက်ပါဝင်သော သုံးသပ်ချက်က အကြောင်းပြချက်များစွာထဲမှ တစ်ချက် ဖြစ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့သော လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ စိုးရိမ်ချက်များကို အလေးအနက်ထား ကိုင်တွယ်ရန် လိုအပ်ပြီး အတင်းအကျပ်ပြန်မပို့ရေး အခြေခံမှုကို ချိုးဖောက်မှု မဖြစ်စေရန်အတွက် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ၏ အသက်နှင့် လွတ်လပ်ခွင့်ကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေသို့ ၎င်းတို့အား အတင်းအကျပ် သို့မဟုတ် ဖိအားပေး နေရပ်ပြန်ပို့ခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ရမည် ဖြစ်သည်။¹⁸

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု၊ မြေယာနှင့် အိုးအိမ်

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အများစုက လုံခြုံရေးကိစ္စ အပြင်မည်သည့်နေရာတွင် နေထိုင်ရမည်၊ မည်သို့လုပ်ကိုင် စားသောက်ရမည်ဆိုသည့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုကို ထုတ်ဖော် ပြောပြကြပါသည်။ ၎င်းတို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရမှုများ မဖြစ်ပွားခင်အချိန်တွင် တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ဖြစ်စေ နှင့်/သို့မဟုတ် အသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် ဖြစ်စေ မြေယာ များကို ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ကြသည်ဟု တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့သူ အများစုက ပြောကြပြီး ၎င်းတို့ထဲမှ အနည်းငယ်ကသာ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု မှတ်ပုံတင်ကို ပြန်လည် ရရှိထားသည်ဟု ဆိုကြပါသည်။ မြေယာသိမ်းဆည်းမှု သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျေးလက်နေ ပြည်သူလူထု၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအတွက် ယေဘုယျအားဖြင့် ကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်နေသကဲ့သို့ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရသူများနှင့် မြေယာ သိမ်းဆည်းခံရသည့် အခြား နှစ်နာခံစားရသူများအတွက် အထူးသဖြင့် စစ်တပ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိက စီးပွားရေးများမှ သိမ်းယူထားသော ၎င်းတို့ မြေယာများကို ပြန်လည် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် သို့မဟုတ် လျော်ကြေး ရယူနိုင်ရန်မှာမူ တောင်တက် တိုက်ပွဲကို ရင်ဆိုင်နေရသကဲ့သို့ ခက်ခဲလှပါသည်။ ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားသော နေရာဒေသ အတော်များများတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာအုပ်ချုပ်မှု စနစ်ကိုသာ ကျင့်သုံး ကြပြီး ယင်းကို မြန်မာအစိုးရက အသိအမှတ်ပြုထား သောကြောင့် အသိမ်းဆည်းခံထားရသော မြေယာများ

ကို ပြန်လည် တောင်းဆိုခြင်း အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ မြေယာ အခွင့်အရေးများကို မကာကွယ်နိုင်ကြဘဲ ဖြစ်နေရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့တွင် မြေယာသိမ်းဆည်းမှုကြောင့် နှစ်နာ ခံစားရသူများ ကြုံတွေ့ရသည့် စိန်ခေါ်မှုများအပြင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအနေဖြင့် အခြား စိန်ခေါ်မှုများကို လည်း ထပ်မံ ကြုံတွေ့ကြရသည်။ ပထမဦးဆုံးအနေဖြင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုသည် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ကြာမြင့် နေပြီး ဖြစ်သည်။ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ အများအပြား သည် ၎င်းတို့ထက်စော၍ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ၏ မြေများပေါ်တွင် ဝင်ရောက် နေထိုင်ခြင်းဖြစ်ရာ မြေယာ တောင်းဆိုမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ ရှုပ်ထွေးမှုများ ရှိနိုင်ပါ သည်။ ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် များစွာသော ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရသူများအနေဖြင့် အခွန်ဆောင်ထားသည့် ဖြတ်ပိုင်း (ခြံပြေစာ) ကဲ့သို့သော အစားထိုး ပြသနိုင်သည့် အထောက်အထား အပါအဝင် တရားဝင် မြေယာ ပိုင်ဆိုင် သည့် စာရွက်စာတမ်းများ ပျောက်ဆုံးသွားခြင်းပင် ဖြစ် သည်။ သို့သော်လည်း ပြီးခဲ့သည့် နှစ်များအတွင်း မြန်မာ နိုင်ငံအနှံ့ရှိ ပြည်သူအများအပြားမှ ရှာဖွေသိရှိခဲ့သည်မှာ ၎င်းတို့အနေဖြင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို သက်သေပြနိုင်လျှင် ပင် ၎င်းတို့၏ မြေများကို ပြန်ရချင်မှ ရနိုင်မည် ဆိုသည့် အချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာနိုင်ငံမှ မြေယာ ပိုင်ဆိုင်မှု မှတ်ပုံတင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်သည် မြေယာပိုင် ဆိုင်မှုကို ပေးအပ် အသိအမှတ်ပြုခြင်း မဟုတ်ဘဲ မြေယာ

အား စိုက်ပျိုးရန် အသုံးပြုမှုအတွက်သာ အသိအမှတ် ပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြေယာသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအတွက် သာ အရေးကြီးသည် မဟုတ်ဘဲ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ တိုင်းရင်းသားလူထုများ၏ ကြန်အင်လက္ခဏာ ပြဋ္ဌာန်းချက် အပါအဝင် ၎င်းတို့၏ လူမှုယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာနှင့် အသိုင်း အဝိုင်း တန်ဖိုးအတွက်ပါ ပဓာနကျလှပါသည်။ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရသည့် လူထုများမှ နေရပ်ပြန်ရေးအတွက် စဉ်းစားရာတွင် မြေယာ ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးရေးသည်

ကျန်းမာရေးနှင့်ပညာရေး

၎င်းတို့၏ မူလရွာများတွင် လုံလောက်သော ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ရရှိရန် လက်လှမ်းမီနိုင်သည့် အခြေအနေ မရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့၏ မူလရွာများသို့ နေရပ်ပြန်နိုင်ရန်အတွက် ကြို တင်သတ်မှတ်ချက်တစ်ရပ်အနေဖြင့် စာသင်ကျောင်းနှင့် ဆေးခန်းအသစ်များ ဆောက်ပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ အများအပြားက မှတ်ချက်ပြုကြပါ သည်။ ယင်းအချက်သည် အထူးသဖြင့် ပဋိပက္ခအတွင်း မြေမြှုပ်မိုင်းများ၊ အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားပေး ခိုင်းစေခံ ရခြင်းများနှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုများကြောင့် တချို့သော မသန်စွမ်းသူ မိသားစုဝင်များအတွက် အရေးကြီးပါ သည်။ အများစုက ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အရည်အသွေးများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရေး လုပ်ဆောင်ရန် ကြီးကြီးမားမား လိုအပ်နေသေးကြောင်း သတိပြုမိသော်လည်း တချို့သော ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်

အများဆုံး တောင်းဆိုသည့် ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်များ ထဲမှ တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းသည် မဖြစ်မနေ လုပ်ဆောင်ရမည့် ကုစားမှုဖြစ်ပြီး အကယ်၍ ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းအား မည်သို့မှ မလုပ်ဆောင် နိုင်သည့် အခြေအနေရောက်မှသာ မြေယာနှင့်အတူ ပျက်စီး သို့မဟုတ် သိမ်းဆည်းခံခဲ့ရသည့် သီးနှံ၊ တိရစ္ဆာန် များအတွက် ကာလပေါက်ဈေးအတိုင်း အလျော်ပေးခြင်း လုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ရသူများက ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုများ အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမီနိုင်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့ကြီးများ အများအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ရွာဟောင်းများအနီး သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ လက်ရှိ ခိုလှုံနေသော နေရာများအနီးသို့ ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်လိုကြပါသည်။ တချို့သော ဖြစ်ရပ်များ တွင် ဒုက္ခသည်ကလေးများသည် ထိုင်းအစိုးရကျောင်း များတွင် တက်ရောက်နိုင်ကြပြီး မိဘများက ထိုကျောင်းများ တွင်ပင် ဆက်လက် ပညာသင်ကြားစေလိုပါသည်။ မြန်မာ အစိုးရကျောင်းများကို ရှောင်ရှားလိုသည့် စိတ်ဆန္ဒက လည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများအနေဖြင့် မည်သည့် နေရာနှင့် မည်သည့်အချိန်တွင် နေရပ်ပြန်မည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်အပေါ်တွင် သက်ရောက်မှု ဖြစ်စေပါ သည်။

နေရပ်ပြန်သူများအတွက် တိကျသော စိန်ခေါ်မှု တစ်ခုမှာ ထိုကျောင်းများမှ ထုတ်ပေးသည့် ပညာရေးဆိုင် ရာ အောင်လက်မှတ်များနှင့် ကျန်းမာရေးလုပ်သား၏

ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းရှိ မိုင်းယုလေး IDP စခန်း [ဓာတ်ပုံ - ရှေ့ပြေးအသံအဖွဲ့]

အရည်အချင်းများကို အသိအမှတ်ပြုပေးရေးနှင့် အလားတူ အခြား ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသည့် နေရာများမှ EAO လည်ပတ်သော ကျောင်းများနှင့် အရပ်ဘက်လူထု အသိုင်းအဝိုင်း လည်ပတ်သော ကျောင်းများမှ အောင်လက်မှတ်များကိုပါ အသိအမှတ်ပြုရေး ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာအစိုးရသည် ယင်းကဲ့သို့သော သမားရိုးကျမဟုတ်သည့် ကျောင်းများမှ ထုတ်ပေးသော လက်မှတ်များကို အသိအမှတ်ပြုခြင်း မရှိပါ။ ဤအချက်က ကျောင်းသားများ အနေဖြင့် မြန်မာအစိုးရကျောင်းများ၌ သင့်တော်သော အတန်းပညာ တက်ရောက်နိုင်စွမ်းနှင့်/ သို့မဟုတ် တက္ကသိုလ်တက်ရန် လျှောက်ထားနိုင်ရေးတွင် သက်ရောက်မှုရှိပြီး ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများမှ ၎င်းတို့၏ အနာဂတ် မျိုးဆက်အတွက် အရည်အသွေးရှိသော ပညာရေး အခွင့်အလမ်းများ ပေါ်ထွန်းလာစေရန်နှစ်ပေါင်း

များစွာ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့မှုကို ချီးနှိမ်ဖယ်ရှားလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။¹⁹ ထိုကျောင်းများမှ ဆရာ/ဆရာမများမှာလည်း ၎င်းတို့၏ အရည်အချင်းများကို အသိအမှတ်ပြုခံထားရခြင်း မရှိသည့် အတွက် အစိုးရကျောင်းများတွင် အလုပ်ရနိုင်မည် မဟုတ် ပါ။ တချို့သော အရပ်ဘက် လူထုအဖွဲ့အစည်းများက ဒုက္ခသည်နှင့် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားကျောင်းများမှ ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားအချို့ကို မြန်မာအစိုးရကျောင်းများသို့ လွှဲပြောင်းအပ်နှံနိုင်သည့် တိုးတက်မှုတချို့ ရှိသော်လည်း ယင်းသည် နိုင်ငံအဆင့် လွှမ်းခြုံမှုရှိသည့် မူဝါဒကို အခြေခံသော ရလဒ်တစ်ခု မဟုတ်ဘဲ ယင်းအဖွဲ့အစည်းများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသန္တရ ပညာရေးအရာရှိများ၏ ယခင်ရှိနှင့်ပြီးသား ဆက်ဆံရေးအပေါ် မူတည်၍ လွှဲပြောင်းနိုင်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

နေရပ်ပြန်ရေးအတွက် အကူအညီထောက်ပံ့မှု

နိုင်ငံတကာအလှူရှင်များအနေဖြင့် နေရပ်ပြန်ရေးသို့မဟုတ် ပြန်လည်နေရာချထားရေးတွင် အကူအညီထောက်ပံ့မှု လိုအပ်ချက်ကို အသိအမှတ်ပြုထားပြီး မိမိဆန္ဒအလျောက် နေရပ်ပြန်သူများအတွက် သယ်ယူပို့ဆောင်

ရေးနှင့် သုံးလစာ စားနပ်ရိက္ခာကို ဒုက္ခသည်စခန်းများမှ နေရပ်ပြန်မည့်သူများအတွက် “နေရပ်ပြန်ရေး ထောက်ပံ့မှု အစီအစဉ်” ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ကတိပြုထားပါသည်။²⁰ သို့သော်လည်း နေရပ်ပြန်သူများအတွက်

19 Karen Refugee Committee Education Entity, Karenni Education Department, Karen Education Department, Karen Teachers Working Group, and Karen Women's Organization, "Refugee Student Transition: Policy Position and Program Recommendations," October 2015. Available at http://themimu.info/sites/themimu.info/files/documents/Report_Refugee_Student_Transition_Policy_Position_Program_Recommendations_Oct2015.pdf.

20 UNHCR, "Supporting Durable Solutions in South-East Myanmar: A Framework for UNHCR Engagement," 15 June, 2013. Available at http://www.burmalibrary.org/docs21/UNHCR-2013-06-Supporting_Durable_Solutions_in_SE_Myanmar-en-red.pdf.

ရေရှည်တည်တံ့သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု တစ်ခု ထူထောင်နိုင်ရန် ၎င်းတို့ ရင်ဆိုင်ရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ အထူးသဖြင့် အများစုသည် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ခဲ့ကြရပြီး နေရပ်ပြန်လျှင်လည်း လယ်ယာစိုက် ပျိုးရေးအပေါ်တွင်သာ မှီခိုရမည့် အခြေအနေကို ကြည့်ပါ က ယင်းအကူအညီသည် မည်သို့မျှ မလုံလောက်သည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ လယ်ယာမြေ များ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရန် မြေပြုပြင်မှုအတွက် အချိန် ယူနေရသည့် ကာလအတွင်း မိသားစုများအနေဖြင့် ရိက္ခာထောက်ပံ့မှု၊ အခမဲ့ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ လက်လှမ်းမီနိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ အကယ်၍ ယင်းကဲ့သို့သော ထောက်ပံ့မှုများ မရရှိပါက

လတ်တလော လိုအပ်သည့် အစားအစာများ ဖြည့်ဆည်း ရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ လယ်ယာမြေများကို ဈေးပေါပေါ ဖြင့် ရောင်းချနိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိနေပြီး ပုံမှန် နေ့စား အလုပ်သမားဘဝကို မှီခိုနေရခြင်း သို့မဟုတ် မြို့များသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ကာ အန္တရာယ်များသည့် အခြေအနေ တွင် လုပ်အားခအနည်းအကျဉ်းသာ ရသည့် ပြည်တွင်းရွှေ့ ပြောင်းအလုပ်သမားဘဝဖြင့် မြို့ပြဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်များ သို့ ရောက်သွားမည်ဖြစ်သည်။ နေရပ်ပြန်လာသူများ ၎င်း တို့ဘာသာ ဘဝကို ရေရှည်တည်တံ့စွာ ထူထောင်နိုင်ရန် လိုအပ်သော အရင်းအမြစ်များအားလုံး ရရှိမှု သေချာစေ ရေး လုပ်ဆောင်ပေးရမည့် အဓိကအကျဆုံး တာဝန်ရှိသူ မှာ အစိုးရပင် ဖြစ်ပါသည်။

နေရပ်ပြန်ရေးအတွက် အခြားသော အတားအဆီးများ

နေရပ်ပြန်ရေးအတွက် တရားဝင်နှင့်/သို့မဟုတ် စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အထားနှင့် ပတ် သက်၍သော် လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခသည်များနှင့် IDP များ၏ တရားဝင်မှု အထောက်အထားနှင့် ပတ်သက်၍ သော် လည်းကောင်း စသည်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သော အတားအဆီးများ သို့မဟုတ် အန္တရာယ်များ ရှိနေကြ ပါသည်။ ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် ၎င်းတို့တွင် ယခင် ကတည်းက တရားဝင် အထောက်အထား စာရွက် စာတမ်းများ ရှိနေခဲ့ပါလျှင်လည်း ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားနေ ခြင်း သို့မဟုတ် ရွာများ မီးရှို့ခံရခြင်း သို့မဟုတ် အဓမ္မ လုပ်အားပေး ခိုင်းစေခံရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ရန် အရေးပေါ်

ထွက်ပြေးလာခြင်းကြောင့် အားလုံးကို အမြဲလိုလို ချန် ထားခဲ့ကြရပါသည်။ ထိုအထောက်အထားများကို မည်သို့ နည်းဖြင့်မျှ ပြန်လည်ရယူရန် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဖျက် ဆီးခံရသည်များလည်း ရှိကာ မည်သည့် နေရပ်ပြန်လာ မှုမျိုးကို မဆို ပိုမို ရေရှည်တည်တံ့စေမည့် နိုင်ငံသားဖြစ်မှု၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် အခြားပိုင်ဆိုင်မှုများ အစရှိသည်တို့ကို ပြန်လည်ရရှိနိုင်ရန် သို့မဟုတ် သက်သေပြနိုင်ရန် အရေး ကြီးသော အထောက်အထားများ ဆုံးရှုံးသွားခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ တချို့သောသူ အများအပြားမှာမူ ဖယ်ကြည့်ခံထား ရခြင်းနှင့် ကျေးလက်နေ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ နေ ထိုင်သော အရပ်ဒေသများနှင့် တိမ်းရှောင်စခန်းများတွင်

နေထိုင်ရသည့် သဘောသဘာဝတို့ကြောင့် မှတ်ပုံတင်နှင့် မွေးစာရင်း စသည့် အထောက်အထားများ အစကတည်းက မရှိခဲ့ဖူးကြသူများ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေမှာ ကိုလိုနီခေတ်များကတည်းက ကျင့်သုံးနေခဲ့သည့် ခေတ်နောက်ကျသော ဥပဒေများမှာ အသက်ဝင်နေဆဲ ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ထဲမှ အချို့ဥပဒေများအား လိုသလို ရွေးချယ် အသုံးပြုနေပါသည်။ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေနှင့် မတရား အသင်း အက်ဥပဒေတို့မှာ မြန်မာနိုင်ငံပြင်ပတွင် သို့မဟုတ်

EAO များ ထိန်းချုပ်ရာ ဒေသများတွင် နေထိုင်နေရသည့် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအား ဦးတည် အသုံးပြုနိုင်သည့် အဓိက ဥပဒေများထဲမှ ဥပမာနှစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအနေဖြင့် ထိုဥပဒေများအရ ၎င်းတို့အပေါ် အရေးယူရန် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိမှု အပါအဝင် ဥပဒေကြောင်းအရ ရင်ဆိုင်ရနိုင်သော အန္တရာယ်များကို မသိရပါက ၎င်းတို့အနေဖြင့် နေရပ်ပြန်ရန် လုံခြုံမှု မရှိခြင်းကို ခံစားရမည် ဖြစ်သည်။

ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုအတွင်း အမျိုးသမီးများ၏ အတွေ့အကြုံ

ပဋိပက္ခများနှင့်လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများအကြား တွေ့ကြုံခံစားရပုံချင်း ကွာခြားလေ့ရှိပြီး ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှု ပုံစံများအပေါ် တွင်လည်း သက်ရောက်မှုရှိကာ တချို့သော ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရာနေရာများတွင် အမျိုးသမီးများ ဦးဆောင်သော အိမ်ထောင်စုများလည်း ရှိနေပါသည်။²¹ အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် အမျိုးသမီးဖြစ်မှုအပေါ်တွင် လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသူဖြစ်မှုအပေါ်တွင် လည်းကောင်း ခွဲခြားဆက်ဆံ

မှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှု အဆင့်မျိုးစုံကို မကြာခဏ ရင်ဆိုင်ရပြီး အထူးသဖြင့် ပဋိပက္ခ အခြေအနေမျိုးတွင် ၎င်းတို့၏ လိင်ကွဲပြားမှုကို ပစ်မှတ်ထားသည့် တချို့သော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို မကြာခဏ ခံရလေ့ရှိသည်။

မြန်မာစစ်တပ် အနီးအနား ရှိနေသည့်အခါများတွင် အမျိုးသားများနှင့် ယောက်ျားငယ်လေးများမှာ တောတွင်းသို့ မကြာခဏဆိုသလို တိမ်းရှောင်ပုန်းအောင်းရပြီး အမျိုးသမီးများ၊ မိန်းကလေးငယ်များ၊ ကလေးသူငယ်

21 For more on the impact of conflict on women, see: Karen Women's Organization, "State of Terror: The Ongoing Rape, Murder, Torture and Forced Labour Suffered by Women Living under the Burmese Military Regime in Karen State," February 2007. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/state20of20terror20report.pdf>. Trocaire and Oxfam, "Life on Hold: Experiences of Women Displaced by Conflict in Kachin State, Burma/Myanmar," June 2017. Available at <https://www.trocaire.org/sites/default/files/resources/policy/life-on-hold-trocaire-oxfam-2017.pdf>. Women and Child Rights Project (Southern Burma), "Mon Women, the Military and Forced Labor in Mon State," March 2009. Available at <http://www.burmalibrary.org/docs07/WCRP2009-03.pdf>.

များနှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများကို အိမ်များ၌ ချန်ထားရပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများအစား လုပ်အားပေး ခိုင်းစေခြင်းခံရပြီး အမျိုးသားများနည်းတူ ခိုင်းစေခံရသည့်အပြင် မုဒိမ်းမှုနှင့် အခြားသော လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရနိုင်သည့် အန္တရာယ်ကိုလည်း ကြုံတွေ့ကြရပါသည်။²² လူထုအသိုင်းအဝိုင်းအား အကြမ်းဖက်ရန်နှင့် EAO များကို ကူညီထောက်ပံ့ခြင်းကြောင့် အပြစ်ပေးရန် ရည်ရွယ်၍ မြန်မာစစ်တပ်မှ စစ်လက်နက်သဖွယ် အသုံးပြုနေသော မုဒိမ်းကျင့်မှုနှင့် အခြားပုံစံများဖြင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများကြောင့် ပဋိပက္ခဒေသရှိ အမျိုးသမီးများမှာ ပိုမိုထိရှလွယ်သည့် အနေအထားတွင် ရှိနေပါသည်။²³

လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနှင့် ရွှေ့ပြောင်းခံရမှုအတွင်း အမျိုးသမီး အများအပြားသည် ၎င်းတို့၏ မိရိုးဖလာ အခန်းကဏ္ဍများထက် ကျော်လွန်သည့် တာဝန်များကို ယူခဲ့ကြရပါသည်။²⁴ တချို့သော ပဋိပက္ခ သက်ရောက်သည့် ဒေသများတွင် အမျိုးသမီးများသည် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ ဖြစ်လာခြင်း သို့မဟုတ် အမျိုးသားများ မရှိသည့်အချိန်များတွင် အခြား ခေါင်း

ဆောင်မှု အခန်းကဏ္ဍများကိုပါ တာဝန်ယူရတော့သည်။ အမျိုးသမီး ဦးစီးသော အိမ်ထောင်စုများအဖြစ် လုပ်ဆောင်မှုများကို ကြည့်ပါက အမျိုးသမီးများသည် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသည့်ဖြစ်စဉ်နှင့် ကာလတစ်ခုလုံးအတွင်း မိသားစုဝင် သက်ကြီးရွယ်အိုများနှင့် ကလေးသူငယ်များကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ရခြင်း၊ အထောက်အပံ့ စားနပ်ရိက္ခာ လုံလောက်အောင် ရှာဖွေရခြင်း၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအခွင့်အလမ်းများ ရှာဖွေရခြင်းတို့ကို တာဝန်ယူလုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။ အမျိုးသမီးများအား အားပေးမြှင့်တင်မှုတွင် တိုးတက်မှုများ ရှိနေသော်လည်း အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းတွင် ဓလေ့ထုံးတမ်း ဩဇာအာဏာ တည်ဆောက်ပုံကိုသာ ဆက်လက်ကိုင်စွဲ အသုံးပြုနေပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် အမျိုးသမီးများမှာ ဖယ်ချန်ခံထားနေရဆဲဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများအပေါ် အကြမ်းဖက်မှုများသည် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှု မရှိခြင်း သို့မဟုတ် ချိုးဖောက်ခံရသူ အမျိုးသမီးများအား လျော်ကြေး အနည်းငယ်ပေးကာ ရေငုံနှုတ်ပိတ်နေစေသည့် မိရိုးဖလာ ဖြေရှင်းနည်းများကိုသာ အသုံးပြုခြင်းမျိုးနှင့် ကြုံတွေ့ရပါသည်။

ထို့ပြင် နေရပ်ပြန်ရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် မူဝါဒ

22 Women's League of Burma, "If They Had Hope, They Would Speak: The Ongoing Use of State-Sponsored Sexual Violence in Burma's Ethnic Communities," November 2014. Available at <http://womenofburma.org/if-they-had-hope-they-would-speak/>. Shan Human Rights Foundation and Shan Women's Action Network, "License to Rape," May 2002. Available at <http://www.shanwomen.org/reports/36-license-to-rape>.

23 Karen Women's Organization, "State of Terror: The Ongoing Rape, Murder, Torture and Forced Labour Suffered by Women Living under the Burmese Military Regime in Karen State," February 2007. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/state20of20terror20report.pdf>.

24 Karen Women's Organization, "Walking Amongst Sharp Knives: The Unsung Courage of Karen Women Village Chiefs in Conflict Areas of Eastern Burma," February 2010. Available at <https://karenwomen.files.wordpress.com/2011/11/walkingamongst-sharpknives.pdf>.

ဆွေးနွေးမှုများနှင့် လူထုအသိုင်းအဝိုင်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်မှုများ၌ အမျိုးသမီးများ၏ ပါဝင်မှုအပြင် “မိမိ ဆန္ဒအလျောက် နေရပ်ပြန်ရေး” ဆိုသည့် အမြင် သဘောထားအောက်တွင် နေရပ်ပြန်ရေးအတွက် အမျိုး

သမီးများအနေဖြင့် ဆန္ဒအလျောက် အမှန်တကယ် ဆုံး ဖြတ်ချက်ချနိုင်ရေး သေချာစေရန် လိင်ကွဲပြားမှုကို အခြေခံ သည့် ရှုထောင့်မှ နားလည်ထားရမည် ဖြစ်သည်။

လူထုအသိုင်းအဝိုင်း၊ ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် တောင့်ခံနိုင်မှု

ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှု မတိုင်မီ၊ ကာလအတွင်း နှင့် နောက်ပိုင်းကာလများတွင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ များသည် ခက်ခဲသော အခြေအနေများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရ ချိန်တွင်ပင် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော တုံ့ပြန်မှုနှင့် တောင့်ခံ နိုင်မှုများကို ပြသခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ရှင်သန်ရုံ အတွက် သာမကဘဲ အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု၊ ပညာရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး၊ အစားအသောက်နှင့် စိတ်ခွန်အား ပံ့ပိုးပေးမှု အစရှိသည်တို့ကို ထွက်ပြေးတိမ်း ရှောင်ရမှု ကာလအတွင်း တတ်နိုင်သမျှ ပံ့ပိုးကူညီမှုပေး သည့် လူထုအသိုင်းအဝိုင်း ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံနှင့် အပြန်အလှန် ပံ့ပိုးပေးသည့် နည်းဗျူဟာများကို တိုးတက် ကောင်းမွန်လာစေရန်နှင့် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရန် အတွက် အားကြီးမာန်တက် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်း

တို့ထဲတွင် တရားဝင်မှုနှင့်အတူ ယုံကြည်မှု အပ်နှင်းခံရ သော လေးစားထိုက်သည့် ခေါင်းဆောင်များ²⁵ ရှိကြပြီး ထိုခေါင်းဆောင်များကလည်း ၎င်းတို့အား ကာကွယ်စောင့် ရှောက်မှုပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ရှင်သန်ရေးအတွက် စေ့စပ် ညှိနှိုင်းမှုများ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ ထွက်ပြေးတိမ်း ရှောင်ရသူ အများအပြားမှာ ပြင်ပ ထောက်ပံ့ကူညီမှုများ အပေါ် မှီခိုနေရဆဲဖြစ်ပြီး ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုကို လွှမ်းခြုံကြည့်ပါက အများစုအတွက် စိတ်အား ညှိုးနွမ်းစေ သော အတွေ့အကြုံတစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့ရာ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် လွတ်လပ်မှုကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့ မှုများကို ပစ်ပယ်၊ ဖယ်ချန် သို့မဟုတ် ဖျက်ဆီးပစ်မည့်အစား နေရပ်ပြန်ရေး သို့မဟုတ် လက်ရှိ နေထိုင်ရာဒေသတွင် ရောနှော အခြေချနေထိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်

25 ဤအစီရင်ခံစာတွင် အသံပြုထားသော “ခေါင်းဆောင်များ” ဆိုသည်မှာ ခေါင်းဆောင်မှုကဏ္ဍတွင်ရှိနေသော မည်သူ့ကိုမဆို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ပြီး အသိုင်းအဝိုင်းထဲတွင် သမားရိုးကျမဟုတ်ဘဲ ရှိနေသော၊ စခန်းအုပ်ချုပ်မှုတွင် တရားဝင်ဖြစ်နေသော၊ ဘာသာရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုရှိသော၊ EAO တစ်ခုခုရှိနေသော သို့မဟုတ် အခြားနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူတစ်ဦးမှ သတ်မှတ်ထားသော တရားဝင်မှုရှိသည့် ခေါင်း ဆောင်မှုနှင့် အာဏာပိုင်များ၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သောသူများကို ဆိုလိုသည်။ ဤအစီရင်ခံစာ အနေဖြင့် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ တရားဝင်ဖြစ်မှု သို့မဟုတ် ကိုယ်စားပြုမှုအပေါ် ကြိုတင်အကဲဖြတ်မှု သို့မဟုတ် ပြည်သူများအားလုံးအပေါ် ကိုယ်စားပြုနိုင်သည့် ခေါင်းဆောင်မှာ မည်သူဖြစ်သည်ဟု သတ်မှတ်ခြင်းများ စသဖြင့် သုံးသပ်တင်ပြထားခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဤအသုံးအနှုန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင် ရသူများက ယုံကြည်သည့်၊ တရားဝင်မှုရှိသည်ဟု မြင်သည့်၊ နေရပ်ပြန်ရေးအတွက် ၎င်းတို့၏ လမ်းညွှန်မှုကို ခံယူမည်ဟု သတ်မှတ်ထားသော ခေါင်းဆောင်များ ရှိနေခြင်းအပေါ် အလေးပေး ဖော်ပြထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်၊ သီပေါမြို့နယ်ရှိ IDP စခန်း [ဓာတ်ပုံ - မောင်နေလင်းအောင်]

နေရာချထားရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ၎င်းတို့အား အသိအမှတ်ပြုခြင်းအားဖြင့် ထောက်ခံ ပံ့ပိုးသင့်ပါသည်။ နေရပ်ပြန်ရေးကို အားပေးသည့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှု နှစ်ပေါင်းများစွာ ကာလအတွင်း ဂရုတစိုက် တည်ဆောက်ခဲ့ရသော လူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၏ ထိရှလွယ်သော ချည်နှောင်မှု၊ တောင့်ခံနိုင်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ “မည်သူမှ ထိခိုက်နစ်နာခြင်း မရှိစေရ” မှုကို

ကိုင်စွဲကာ ထိထိရောက်ရောက် လိုက်နာရမည် ဖြစ်သည်။²⁶ ဤဆိုလိုရင်းမှာ အခြား လုပ်စရာများအပြင် လူထုအသိုင်းအဝိုင်း အခြေပြု ဝန်ဆောင်မှုများ ဆက်လက် လည်ပတ်နိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ်နှင့် ပတ်သက်သည့် ဆွေးနွေးပွဲများတွင် လူထုအသိုင်းအဝိုင်းမှ ရွေးချယ်ထားသည့် ခေါင်းဆောင်များအား ပါဝင်စေခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ၏ သိမြင်နားလည်မှုကို စိန်ခေါ်ခြင်း

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများမှ မြန်မာအစိုးရအတွက် သတင်းစကားများ ရှိခဲ့သည်မှာ ၎င်းတို့အား မည်သို့မည်ပုံ ဆက်ဆံပြုမူခဲ့သည် ဆိုသည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံသားများအတွက် တူညီသော ကာကွယ်မှုကို မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ၎င်းတို့ ခံစားခွင့် မရခဲ့သည်နှင့် မရရှိဆဲဘဲ ဖြစ်နေသည်ကို သိရှိလိုကြပါသည်။ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ၏ အတွေ့အကြုံများကို နားလည်ရန် ရိုးသားပွင့်လင်းသော အားထုတ်မှုများ အပါအဝင် ၎င်းတို့အား တန်ဖိုးရှိသော နိုင်ငံသားများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းသည် မြန်မာအစိုးရအတွက်သာမက မြန်မာနိုင်ငံ လူ့အဖွဲ့အစည်းရှိ ဩဇာရှိသော ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၊ အလားတူ

နိုင်ငံတကာ သက်ဆိုင် ပတ်သက်သူများအတွက်ပါ အရေးကြီးပါသည်။

ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရချိန် မတိုင်မီ၊ ကာလအတွင်းနှင့်နောက်ပိုင်းကာလများတွင် ခေါင်းဆောင်များနှင့် လူထုအသိုင်းအဝိုင်း အကြား အပြန်အလှန် ကာကွယ်ကြရန် လုပ်ဆောင်ကြသည့် နည်းလမ်းများက ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများသည် အပြုခံများသာ မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့၏ မိသားစုနှင့် လူထုအသိုင်းအဝိုင်း အတွက် အကောင်းဆုံး ရွေးချယ်မှုများကို ကြိုးစား နေကြပြီး ကြီးမားသော စိတ်ပျက်စရာများအကြားမှ ၎င်းတို့၏ အခြေအနေကို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ကြိုးစား

26 For an assessment of the relevance of 'do no harm' principles and the negative impact of reduction in cross-border aid, see Norwegian Church Aid, "Do No Harm: Cross-Border and Thailand Based Assistance to Refugees, IDPs and Migrants from Burma/Myanmar – Report on Findings from Consultancy," April 2012. Available at http://www.burmalibrary.org/docs13/NCAMyanmar_consultancy_report-public-ocr-red.pdf.

နေရသည့် တက်ကြွစွာ တုံ့ပြန် ကြိုးပမ်းသူများသာ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဤ သုတေသနပြုမှုအတွက် တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခံရသူများ အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသားများက ၎င်းတို့အား ပျင်းရိပြီး ပေးကမ်းသော အကူအညီများကိုသာ မျှော်ကိုး နေသူများအဖြစ် မြင်နေကြကြောင်း ခံစား နေရသည်ဟု ဖော်ပြကြပါသည်။²⁷ မေးမြန်းခံရသူ

အများအပြားမှ ၎င်းတို့၏ အရည်အချင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများကို တိုင်းပြည်နှင့် ရပ်ရွာအတွက် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ပေးချင်ကြောင်း၊ နိုင်ငံသားများအဖြစ် အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုခံချင်ကြကြောင်း၊ အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးရာများတွင် ပါဝင်အားဖြည့် လုပ်ဆောင်ချင်ကြသည်ဟုလည်း ဖော်ပြကြပါသည်။

အတိတ်ကာလအတွက်တရားမျှတမှု

တရားမျှတမှုကို စိုက်ထူရန် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေသည့်ကြားမှပင်အရပ်သားများအတိတ်ကာလကတည်းက ယခုအထိ ခံစားခဲ့ရသော ကြီးမားသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ အစိုးရအနေဖြင့် တစ်ခုခု လုပ်ဆောင်သင့်ကြောင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခံရသူများက ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြကြသည်။ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ၊ နိုင်ငံရေးပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်များ ရှိနေသည်ကို အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုသော်လည်း ၎င်းတို့အနေဖြင့် ဖျက်ဆီးခံထားရသည်များကို ပြန်ပေးရန်၊ ပြန်လည် တည်ဆောက်ပေးရန်အတွက် အစိုးရက အားထုတ်မှုများ တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ၎င်းတို့ဘဝကို ပြန်လည်

ထူထောင်ရန် မလွယ်ကူကြောင်း အလေးထား ပြောပြကြသည်။ ရွှေ့ပြောင်းမှုကို ဖြစ်စေသည့် ရွှေ့ပြောင်းခံများ ခံစားခဲ့ရသော ချိုးဖောက်မှုများသည် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ်များကို ဆွေးနွေးရာတွင် ပြည့်စုံရန် လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သင့်ပါသည်။ ထိုချိုးဖောက်မှုများသည် ယနေ့ထက်ထိ ပြည်သူများအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး နောက်ဆက်တွဲ ဖြစ်လာသည့် ယုံကြည်မှု ကင်းမဲ့ခြင်း၊ စိတ်ပိုင်း ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးနှင့် မြေယာ၊ ဥစ္စာပစ္စည်း ဆုံးရှုံးခြင်းတို့သည် နေရပ်ပြန်ရေး ဖြစ်စဉ်အပေါ်တွင် ပြင်းထန်သော သက်ရောက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။

27 For an example of a young, urban Burma/Myanmar woman's change in perception of IDPs in Kachin State, which discusses how the author experienced common public perceptions of displaced people, see Thinn Thinn, "A Journey to the North," Tea Circle Oxford, 15 January, 2018. Available at <https://teacircleoxford.com/2018/01/15/a-journey-to-the-north/>.

နိဂုံး

ကာလရှည်ကြာ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရမှုသည် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း ပြည့်စုံစေရန် အတွက် မဖြစ်မနေ ထည့်သွင်းရမည့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ငြိမ်းချမ်း ရေးဖြစ်စဉ်နှင့် နိုင်ငံရေး အသွင်ကူးပြောင်းမှုတွင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ၏ ပါဝင်မှုသည် မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရရှိရေး သေချာစေရန် သာမက တိုင်းပြည်ကို အလားအလာကောင်းများ အပြည့်အဝဆုံး ဖြစ် သော နိုင်ငံအဖြစ်သို့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်အတွက်ပါ မဖြစ်မနေ လိုအပ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးနှင့် အရပ်ဘက် လူထုအသိုင်းအဝိုင်း၏ ခေါင်းဆောင်များမှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအပေါ် ပြုမူဆက်ဆံပုံသည် ဒီမိုကရေစီ နည်းလမ်းကျသော၊ အားလုံးပါဝင်မှုရှိသော ငြိမ်းချမ်းသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ရန်အတွက် သန္နိဋ္ဌာန် ကင်းမဲ့နေမှုကို ထုတ်ဖော်ပြသနေပါသည်။

နေရပ်ပြန်ရန်ကိစ္စအပေါ် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများက ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများသည် မြန်မာ နိုင်ငံ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသား ပြန်လည်သင့်မြတ်ရေး ဖြစ်စဉ်အတွက်ပါ အရေးပါလှပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ထွက် ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ ပြည်သူများက သင်ပေးနေသည်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လုံခြုံမှုဟူသည် စစ်ပွဲနှင့် ပဋိပက္ခ မရှိခြင်း သာမကဘဲ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး တစ်ခုသည် မြန်မာနိုင်ငံသားအားလုံးကို တန်းတူညီမျှစွာ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ၊ လေးစားသမှုနှင့် ဆက်ဆံရန် လိုအပ် ကြောင်း ဆိုသည်ကိုပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အတိတ် ကာလ၏ ဒဏ်ရာများသည် အလွယ်တကူ မေ့ပျောက် သွားနိုင်သည့်အရာ မဟုတ်ဘဲ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အမျိုးသား ပြန်လည် သင့်မြတ်ရေးတို့တွင် သက်ရောက်မှုများ ဆက်လက် ရှိနေမည်ဖြစ်ကြောင်းကို ၎င်းတို့မှ ဖော်ပြ နေပါသည်။

အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များ

မြန်မာအစိုးရသို့

- ◆ စစ်တပ်၏ ထိုးစစ်ဆင်မှုများအား ရပ်တန့်ခြင်း၊ မြန်မာစစ်တပ်အား ၎င်းတို့ ကျူးလွန်ခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအတွက် ပြစ်ဒဏ်ကျခံစေခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားဒေသများရှိ မြန်မာစစ်တပ်၏ အခြေစိုက် စခန်းများအားလုံး ရုပ်သိမ်းဖယ်ရှားခြင်းနှင့် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို အခြေခံသည့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တစ်ခု တည်ထောင်နိုင်ရန် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ အပါအဝင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရသည့် အရင်းခံ အကြောင်းတရားများကို ဖြေရှင်းနိုင်မည့် စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ခိုင်မာသည့်ခြေလှမ်းများ ချမှတ်လုပ်ဆောင်သွားရန်၊
- ◆ ပြည်သူလူထု၏ ယုံကြည်မှုကို ရရှိရန်အတွက် နယ်ခြားစောင့်တပ်များ၊ မြန်မာစစ်တပ်၏ ထိန်းချုပ်မှု အောက်တွင် ရှိနေသည့် အခြား ပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များနှင့် မြန်မာစစ်တပ်တို့အား အရပ်သားအုပ်ချုပ်မှုအောက်သို့ အပြည့်အဝ လွှဲပြောင်း ထားရှိခြင်း အပါအဝင် လုံခြုံရေးကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်များအား စတင် လုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများအတွင်း တိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထုအပေါ် ကျူးလွန်ခဲ့သော ဆိုးဝါးသည့် ရာဇဝတ်မှုများ အတွက် တာဝန်ရှိသူများအား ပွင့်လင်းမြင်သာ၍ တရားမျှတမှုရှိသော ဥပဒေလမ်းကြောင်းအတိုင်း လူသိရှင်ကြား ပြစ်ဒဏ်ပေး အရေးယူနိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ယူမှု၊ တာဝန်ခံမှု ယန္တရားများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်၊
- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ ပြည်သူလူထုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည့် မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ အားလုံး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် အဆင့်တိုင်းတွင် ၎င်းတို့မှ အဓိပ္ပာယ်ရှိပြီး ပြည့်ဝစွာ ပါဝင်နိုင်ရေး သေချာစေရန်၊
- ◆ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဥပဒေနှင့် မတရားအသင်းအက်ဥပဒေများ အပါအဝင် အခြားသက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများ အားလုံး ကိုလည်း ပယ်ဖျက်ခြင်း နှင့်/သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်မွမ်းမံခြင်းများ လုပ်ဆောင်ကာ နေရပ်သို့ ပြန်လာမည့် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအား ၎င်းဥပဒေများဖြင့် အရေးယူမည် မဟုတ်ကြောင်း တရားဝင် လူသိရှင်ကြား မူဝါဒ ချမှတ်ထုတ်ပြန်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့ လုံခြုံစိတ်ချစွာ နေရပ်ပြန်လာနိုင်ရေးအတွက် အာမခံပေးရန်၊

- ◆ လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများကို ဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် သို့မဟုတ် အခြားသော နှောင့်ယှက်ခြင်းများနှင့် ခြိမ်းခြောက်ခြင်းများ ခံရမှု မရှိစေဘဲ EAO ထိန်းချုပ်နယ်မြေများသို့ လွှပ်လပ်စွာ သွားရောက်နိုင်ရေး ခွင့်ပြုခြင်းအပါအဝင် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ ပြည်သူများရှိရာ နေရာဌာန အားလုံးသို့ လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများ ပို့ဆောင်ရာတွင် တားမြစ်ကန့်သတ်ချက်မရှိ ခွင့်ပြုပေးရန်၊
- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအတွက် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအား ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲများတွင် တရားဝင် ဆွေးနွေးရမည့် ခေါင်းစဉ်တစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းရန်၊
- ◆ နေရပ်ပြန်လာမည့် IDP များနှင့် ဒုက္ခသည်များ၏ အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများကို ပင်နဲရီး အခြေခံမှုများနှင့်အညီ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းဆွေးနွေး အကောင်အထည်ဖော်ရေး သေချာစေရန်၊
- ◆ ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ အခြေခံမှုများအပေါ်အခြေခံကာ တိုင်းရင်းသားလူထုများ၏ ဘိုးဘွားစဉ်ဆက် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုများနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်း မြေယာအသုံးချမှုနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများကို အသိအမှတ်ပြုသော၊ အမျိုးသမီးများ၏ တန်းတူမြေယာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို သေချာစေသော မြေယာမူဝါဒနှင့် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို ဆောင်ရွက်ရန်၊
- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအတွက် အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများ ပြန်လည် ဖြည့်ဆည်းပေးမည့် မူဝါဒတစ်ရပ်ကို ပင်နဲရီး အခြေခံမှုများပါ အချက်များနှင့်အညီ သင့်လျော်သောအချိန်တစ်ခု သတ်မှတ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်ပေးရန်နှင့် ပြန်လည် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် မဖြစ်နိုင်ပါက မြေယာသိမ်းဆည်းခံရခြင်း သို့မဟုတ် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားသော မြေယာ၊ သီးနှံနှင့် မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များအတွက် ကာလပေါက်ဈေးဖြင့် အစားထိုး လျော်ကြေးပေးရန်၊
- ◆ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခကြောင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုသည် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေအောက်တွင် “သာမန်ထက်လွန်ကဲသော အခြေအနေ” တစ်ရပ် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများမှ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော မြေယာများကို မြေလွတ် သို့မဟုတ် မြေလပ်များဟု သတ်မှတ်ခြင်းမပြုရန်နှင့် ထိုမြေယာများကို ပုဂ္ဂလိက အကျိုးစီးပွားများ သို့မဟုတ် အစိုးရ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများအတွက် အသုံးချခြင်း မပြုရဟု ချက်ချင်း ထုတ်ပြန်ကြေညာရန်၊
- ◆ သက်ဆိုင်သူများ အားလုံးနှင့် ပြည့်ဝပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ချန်လှပ်မထားဘဲ အသိပေးအကြောင်းကြားခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်ကာ ၎င်းတို့၏ သဘောတူညီမှုဖြင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသော မြေယာနှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ စနစ်

တစ်ခု မဖော်ဆောင်နိုင်သေးချိန်တွင် တိုင်းရင်းသားဒေသများ၌ သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်ယူခြင်း၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေး စသည့် အကြီးစား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်းများကို တရားဝင် ထုတ်ပြန် ဆိုင်းငံ့ထားရန်၊

- ◆ EAO များ ဖန်တီးအုပ်ချုပ် အကောင်အထည်ဖော်နေသည့် ရှိနှင့်ပြီးသားစီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်မှုစနစ်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု ပေးသော အဆောက်အအုံများကို အသိအမှတ်ပြုရန်၊
- ◆ ရေရှည်တည်တံ့သော ဖက်ဒရယ်စနစ်တစ်ခု တည်ထောင်ရန် ရည်ရွယ်သောအားဖြင့် ဝန်ဆောင်မှု ပေးသည့် လုပ်ငန်း များကို တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများထံ လွှဲပြောင်းပေးခြင်းဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချရန်၊
- ◆ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လုံခြုံရေးကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးများ လုပ်ဆောင်ရာတွင် တိုင်းရင်းသား လူထုအခြေပြု အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အရပ်ဘက် လူထု အသိုင်းအဝိုင်းများအား တန်းတူညီမျှသော မိတ်ဖက်များအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု လက်တွဲလုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ တိုင်းရင်းသားလူထုအား အမည်၊ မိသားစု အမည်နှင့် တိုင်းရင်းသား အမည်များ အပါအဝင် ၎င်းတို့ တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများအား ကိုယ်စားပြုသော ကြန်အင်လက္ခဏာများကို အသိအမှတ်ပြုကာ ၎င်းတို့အနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနှင့် အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမီစေပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားသော နိုင်ငံသားများနည်းတူ တန်းတူညီမျှသော နိုင်ငံသားများအဖြစ် အပြည့်အဝ အသိအမှတ်ပြုရန်၊
- ◆ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် နေထိုင်သူများအနေဖြင့် တရားဝင် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများအဖြစ် အလုပ် လုပ်နိုင်ရေး လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း အပါအဝင် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ မှတ်ပုံတင်ရရှိနိုင်ရေး၊ မြေယာ မှတ်ပုံတင်နိုင်ရေး နှင့်/သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုများ ရရှိရေး၊ မှတ်ပုံတင်ရန် လိုအပ်သည့် စာရွက်စာတမ်းများ ရယူရေးတို့အတွက် ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ဝန်ဆောင်မှုပေးသော စနစ်တစ်ခု ထားရှိနိုင်ရန် EAO များနှင့်အတူ ပူးပေါင်း ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်ရန်၊
- ◆ EAO များနှင့် အခြားသော အာဏာပိုင်များ၊ နိုင်ငံတကာ NGO များ၊ အေဂျင်စီများနှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း များမှ ထုတ်ပေးထားသော မွေးစာရင်းများ၊ ပညာရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ လက်မှတ်များအပါအဝင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရာ နေရာဒေသများ၌ ထုတ်ပေးသော အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းများကို အသိအမှတ် ပြုရန်၊ နှင့်
- ◆ သက်ဆိုင်ပတ်သက်သူများအားလုံး သဘောတူသည့် အားလုံးပါဝင်မှုရှိသော ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြေရှင်းချက်တစ်ခု ရရှိ လာလျှင် အရပ်သားဒေသများရှိ မြေမြှုပ်မိုင်းများကို စနစ်တကျ ရှင်းလင်းနိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသန္တရ

ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းပါဝင်သော လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ မြေမျှပ်မိုင်းရှင်းလင်းရေး အစီအစဉ်တစ်ခုကို တည်ထောင်ရန်။

မြန်မာစစ်တပ်သို့

- ◆ မုဒိမ်းကျင့်ခြင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်ခြင်းများကို စစ်လက်နက်သဖွယ် အသုံးပြုခြင်း အပါအဝင် စစ်ရာဇဝတ်မှုများ၊ လူသားမျိုးနွယ်စုအပေါ် ကျူးလွန်သော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် ပြည်သူလူထုအပေါ် ကျူးလွန်သော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအားလုံး ရပ်တန့်ရန်၊
- ◆ တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် (Nationwide Ceasefire Agreement) နှင့် နှစ်ဦးနှစ်ဘက် အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ်များပါ အချက်များကို လိုက်နာပြီး EAO များ အားလုံးအပေါ် ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲကြောင်း တစ်ဖက်သတ် ချက်ချင်း ကြေညာရန်၊
- ◆ တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် အခြေစိုက်ထားသော တပ်ဖွဲ့များအားလုံးနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်များနှင့် အခြေချနေထိုင်မှုများကို ပြန်ရပ်သိမ်းရန် အပါအဝင် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများကို ဖယ်ရှားပေးရန်နှင့် စစ်ဆင်ရေးများ အားလုံး ရပ်တန့်ရန်၊
- ◆ မြေယာသိမ်းဆည်းမှုများကို ရပ်တန့်ပြီး ယခင်သိမ်းဆည်းထားသည့် မြေယာများကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန်၊
- ◆ လူသတ်မိုင်းများ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းများကို ရပ်တန့်ရန်၊ နှင့်
- ◆ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ကို အခြေခံသည့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်တစ်ခု ဖော်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ခြင်းကို အားပေးထောက်ခံရန်နှင့် နိုင်ငံရေးတွင် စစ်တပ်မှ ပါဝင်စွက်ဖက်မှုများကို ရုပ်သိမ်းရန်။

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများသို့

- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ ပြည်သူလူထုများအပါအဝင် ၎င်းတို့နှင့်အတူတကွ အလုပ် လုပ်နေသော လူထုအခြေပြု အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲများ ပုံမှန်လုပ်ဆောင်သွားခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ်အတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် အမြင်ရှုထောင့်များကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များနှင့် ဖြည့်စွက်ချက်များ ရယူကာ ၎င်းတို့အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိမည့် မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်းများအားလုံးနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို အသိပေး မျှဝေခြင်း လုပ်ဆောင်ရန်၊

- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ ပြည်သူလူထု၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများ၊ လိုအပ်ချက်များနှင့် အမြင်ရှုထောင့်များကို မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲများတွင် ထည့်သွင်းဆွေးနွေးခြင်း၊ လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အကူနှင့် ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ အပါအဝင် ဒုက္ခသည်နှင့် IDP များ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် မြှင့်တင်ပေးခြင်းများအတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ ပင်နဲရိုးအခြေခံမှုများကဲ့သို့သော နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ အတွက် အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု များအား ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများ၊ နှင့် တိုင်းရင်းသား လူထုအခြေပြု အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ရပ်တည်ချက်များ၊ အကြံပြုတိုက်တွန်းချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသော ဘုံမူဝါဒတစ်ခု ချမှတ်ကာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်းကို အတူတကွ လုပ်ဆောင်သွားရန်၊
- ◆ နေရပ်ပြန်လာမည့် IDP များနှင့် ဒုက္ခသည်များ၏ အိုးအိမ်၊ မြေယာနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှု အခွင့်အရေးများကို ပင်နဲရိုး အခြေခံမှုများနှင့်အညီ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အရေးပါသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းဆွေးနွေး အကောင်အထည်ဖော်ရေး သေချာစေရန်၊
- ◆ မြေယာမူဝါဒများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာစေရေး လုပ်ဆောင်ရန်နှင့် ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် အမျိုးသမီးများ၏ တန်းတူ မြေယာအသုံးချမှုနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးကို အသိအမှတ်ပြု ကာကွယ်နိုင်ရေး သေချာစွာ လုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ ရှိနှင့်ပြီးသားဝန်ဆောင်မှုပေးနေသည့် လူထုအခြေပြု အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများအား ပိုမိုအားဖြည့်ပေးရန်နှင့် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ပေးသူများက ဒေသန္တရလူထုအခြေပြု အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့အား ချိတ်ဆက်စီစဉ်ပေးခြင်းအားဖြင့် EAO ထိန်းချုပ်ဒေသများရှိ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ရသူများအားလုံးထံ အကူအညီထောက်ပံ့မှုများ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်ရေးလုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ ဒေသန္တရတိုင်းရင်းသား လူထုအခြေပြု အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ²⁸၏ အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြု

28 မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း တိုင်းရင်းသား လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ခံယူသော အဖွဲ့အစည်းအသစ်များ ပေါ်ပေါက်လာပြီး အများအပြားမှာ အစိုးရနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် အလိုတူ အလိုပါများ ဖြစ်နေကာ သက်ဆိုင်ရာ လူထု အသိုင်းအဝိုင်းများကို တရားဝင် ကိုယ်စားပြုသည်ဟု ၎င်းတို့မှ အခိုင်အမာ ပြောဆိုနေကြသည့် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ၎င်းတို့တွင် တိကျမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက် လုံလောက်မှု မရှိခြင်းကြောင့် မြေပြင်ရှိ အခြေအနေများကို နိုင်ငံတကာ အလှူရှင်များ၊ UN အေဂျင်စီများနှင့် INGO များထံသို့ မှားယွင်းစွာ တင်ပြနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသခံလူထု အသိုင်းအဝိုင်းများ အကြားမှ ပေါက်ဖွား၍ ထိုဒေသခံများနှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ အတူတကွ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်နေပြီး တရားဝင်မှုနှင့် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိသော တိုင်းရင်းသား လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများသည်သာလျှင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ အပါအဝင် ပဋိပက္ခ သက်ရောက်မှုဒဏ် ခံနေရသော လူထုအသိုင်းအဝိုင်းများ၏ အသံများကို မြှင့်တင်ရာတွင် အမှန်တကယ် ကိုယ်စားပြုသူများ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းများ အနေဖြင့် ထိခိုက်နှစ်နာသူ ပြည်သူများအကြား အခြေစိုက်ပြီး ထိုပြည်သူများကို အမှန်တကယ် ကိုယ်စားပြုနေသည့် တိုင်းရင်းသား လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက် ဆက်သွယ်ပြီး

ပံ့ပိုးပေးကာ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများအပေါ် ကန့်သတ်တားမြစ်ခြင်းများ မလုပ်ဆောင်ရန်၊

- ◆ EAO ထိန်းချုပ်နယ်မြေအတွင်းရှိ မြို့များ၊ ကျေးရွာများနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ နေထိုင်ရာ ဒေသများတွင် စီမံအုပ်ချုပ်မှု ပေးနေသည့် ဒေသခံခေါင်းဆောင်များ၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီး ခေါင်းဆောင်များကို အသိအမှတ်ပြုရန်၊
- ◆ တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့များ အချင်းချင်းကြား ဖြစ်စေ၊ အခြားအဖွဲ့များနှင့် ဖြစ်စေ အပြန်အလှန် ထိပ်တိုက် ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှုများကို ရှောင်ကြဉ်ရန်နှင့် တိုင်းရင်းသားများ၏ စည်းလုံးညီညွတ်သောအသံနှင့် ပြည်သူလူထုများကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ရန်အတွက် အတူတကွ လက်တွဲ လုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ အားလုံးပါဝင်မှုရှိပြီး ရေရှည်တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြေရှင်းချက်တစ်ခု ရရှိလာလျှင် အရပ်သားဒေသများရှိ မြေမြှုပ်မိုင်းများကို စနစ်တကျ ရှင်းလင်းနိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသန္တရ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းပါဝင်သော လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ မြေမြှုပ်မိုင်းရှင်းလင်းရေး အစီအစဉ်တစ်ခုကို တည်ထောင်ရန်၊ နှင့်
- ◆ ပြည်သူလူထု အသုံးပြုသော လမ်း၊ ရွာနှင့် စိုက်ပျိုးထားသည့် မြေယာများ အနီးတစ်ဝိုက်တွင် မြေမြှုပ်မိုင်းများ ထောင်ထားပါက ၎င်းတို့အား ချက်ချင်း အသိပေးအကြောင်းကြားရန်။

ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက်ထောက်ပံ့ပေးနေသော အလှူရှင်များ၊ UNHCR နှင့် အစိုးရမဟုတ်သော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းသို့

- ◆ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများတွင် နေထိုင်နေကြသော IDP များနှင့် ဒုက္ခသည်များအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော ဝန်ဆောင်မှုများကို ၎င်းတို့ ဆန္ဒအလျောက် လုံခြုံစွာဖြင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ နေရပ်ပြန်နိုင်သည့်အထိ အကူအညီများ ဆက်လက် ထောက်ပံ့ပေးရန်နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသော ဒေသများတွင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများကို ဝန်ဆောင်မှုပေးနေသည့် အဓိက အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအခြေပြု အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တိုင်းရင်းသား ဝန်ဆောင်မှု ပေးနေသည့် အဖွဲ့အစည်းများကို လုံလောက်သော ငွေကြေးအကူအညီများ ဆက်လက်ထောက်ပံ့ပေးရန်၊
- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ ပြည်သူလူထုအတွက် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ပေးပို့သော အထောက်အပံ့များ အပါအဝင် UNHCR ၏ လမ်းညွှန်တွင် သတ်မှတ်ထားသော အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် လူတစ်ဦး၌ လိုအပ်သော

အစားအသောက်နှင့် အာဟာရဓာတ် စံနှုန်းခန့်မှန်းချက်နှင့်အညီ မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အထောက်အပံ့နှင့် စားနပ်ရိက္ခာများကို အရေးတကြီး ပြန်လည်ပံ့ပိုးပေးရန်၊

- ◆ လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များကို အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီ နှောင့်နှေးမှုမရှိ ပို့ဆောင်ပေးရန်၊
- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအတွက် လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့အား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအား ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲများတွင် တရားဝင် ဆွေးနွေးရမည့် ခေါင်းစဉ်တစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းခြင်းအား တွန်းအားပေးလုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ နိုင်ငံတကာ ဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဒုက္ခသည်များအား “အတင်းအကျပ် ပြန်မပို့ရေး” အခြေခံမူကို လိုက်နာရန်၊
- ◆ အစိုးရ ဦးဆောင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပံ့ပိုးပေးရာတွင် စစ်တပ်၏ ထိုးစစ်ဆင်မှုများအား ရပ်တန့်ခြင်း၊ မြန်မာစစ်တပ်အား ၎င်းတို့ ကျူးလွန်ခဲ့သော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအတွက် ပြစ်ဒဏ်ကျခံစေခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားဒေသများရှိ မြန်မာစစ်တပ်၏ အခြေစိုက် စခန်းများအားလုံး ရုပ်သိမ်းဖယ်ရှားခြင်းနှင့် တန်းတူညီမျှမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို အခြေခံသည့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တစ်ခု တည်ထောင်နိုင်ရန် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ အပါအဝင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရသည့် အရင်းခံ အကြောင်းတရားများကို ဖြေရှင်းနိုင်မည့် စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ခိုင်မာသည့် ခြေလှမ်းများ လုပ်ဆောင်လာရေး သတ်မှတ်ချက်များ ချမှတ်ရန်၊
- ◆ သက်ဆိုင်ပတ်သက်သူများအားလုံးနှင့် ပြည့်ဝပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ချန်လှပ်မထားဘဲ အသိပေး အကြောင်းကြားခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်ကာ ၎င်းတို့၏ သဘောတူညီမှုဖြင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသော မြေယာနှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာစနစ်တစ်ခု မဖော်ဆောင်နိုင်သေးချိန်တွင် တိုင်းရင်းသားဒေသများ၌ သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်ယူခြင်း၊ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ဆောက်လုပ်ခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးစသည့် အကြီးစားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု စီမံကိန်းများကို တရားဝင်ထုတ်ပြန် ဆိုင်းငံ့ထားရေးကို ကူညီပံ့ပိုးပေးရန်၊
- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ ပြည်သူလူထုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်၊ မူဝါဒ သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေပေးရာတွင် မတူကွဲပြားသော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့များမှပေးသည့် သတင်းအချက်အလက် ရှုပ်ထွေးမှုများကို ကြိုတင် ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ခြုံငုံမှုရှိပြီး ပုံမှန် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ခြင်းများကို သေချာစွာ လုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ ဆန္ဒအလျောက် လုံခြုံစွာဖြင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ နေရပ်ပြန်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများနှင့် ပတ်သက်သည့်

သတင်းအချက်အလက်များ ပံ့ပိုးပေးရာတွင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနှင့် အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမီစေပြီး ထိုစံနှုန်းများကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးပါမည်ဟု ရှင်းလင်းသော ကတိကဝတ်ပြုရန်၊ နှင့်

- ◆ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူ ပြည်သူလူထုအပါအဝင် လူထုအခြေပြု အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည့်ဝပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသော တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပွဲများကို အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီ ပုံမှန်လုပ်ဆောင်သွားရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ်နှင့် သက်ဆိုင်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်နိုင်ရေး သေချာစွာ လုပ်ဆောင်ရန်၊ အမျိုးသမီးများနှင့်လည်း ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုများအတွက် သီးသန့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပွဲများ လုပ်ဆောင်ပေးရန်။

အထက်ပါအကြံပြုချက်များအပြင်လက်ရှိသို့မဟုတ်နောင်တွင်ရှိလာနိုင်သည့်နေရပ်ပြန်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင်အောက်ပါအချက်များ ထည့်သွင်းရပါမည်

- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများကို ၎င်းတို့၏ မြေယာများနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ရေးနှင့် နေရပ်ပြန်မည့် နယ်မြေဒေသ၏ လုံခြုံရေးအခြေအနေကို ကိုယ်တိုင် “သွားရောက် လေ့လာ” နိုင်ရေး အတွက် ထောက်ပံ့ကူညီပေးရန်၊
- ◆ တချို့သော ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများမှ ၎င်းတို့ ပြန်လည် နေထိုင်မည့်နေရာသို့ အချိန်အပိုင်းအခြား တစ်ခု သွားရောက်ကာ မြေယာ ပြန်လည်ပြုပြင်ခြင်းများနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများအတွက် ပြင်ဆင်သည့်ကာလ တွင် စခန်းအတွင်း ၎င်းတို့၏ စားနပ်ရိက္ခာ နှင့်/သို့မဟုတ် နေထိုင်သည့်စာရင်းကို မဆုံးရှုံးစေရေးအတွက် မူဝါဒတစ်ခု ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရန်၊
- ◆ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားဆဲ နယ်မြေများသို့ နေရပ်ပြန်မည့်သူများအတွက် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံသော ရေရှည် တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြန်လည် တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် မြေယာ ပြန်လည်ပြုစု ပျိုးထောင်ရာတွင် အကူအညီပေးနေသော ဒေသခံတိုင်းရင်းသား လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများကို ပံ့ပိုးကူညီပေးရန်၊
- ◆ နေရပ်ပြန်မည့်သူများ အားလုံးအတွက် တိုင်ကြားစာများ လက်ခံရယူခြင်းနှင့် လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်းများ အပါအဝင် ၎င်းတို့ နေရပ်ပြန်မည့် နေရာသည် အစိုးရ ထိန်းချုပ်နယ်မြေ ဖြစ်စေ၊ EAO ထိန်းချုပ်နယ်မြေ ဖြစ်စေ အကူအညီထောက်ပံ့မှုများ တန်းတူညီမျှစွာ ရောက်ရှိစေရေး သေချာစေရန်အတွက် တိုင်းရင်းသား လူထု အခြေပြု အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အတူတကွ လုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအတွက် ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ လုပ်ဆောင်

ရာတွင် ပင်နဲရိုး အခြေခံမှုများပါ အချက်များနှင့်အညီ ဆန္ဒအလျောက် လုံခြုံစွာ ဂုဏ်သိက္ခာ ရှိရှိ နေရပ်ပြန်နိုင်သော အခြေအနေ ဖြစ်ရေး သေချာစေရန်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲများတွင် ပင်နဲရိုး အခြေခံမှုများကို ထည့်သွင်းဆွေးနွေးကာ သဘောတူညီမှုရရှိရေးအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်သော အစုအဖွဲ့အားလုံးကို စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းဖြင့် ပံ့ပိုးကူညီရန်၊

- ◆ မည်သည့် နေရပ်ပြန်ရေးလုပ်ငန်းတွင်မဆို နေရပ်ပြန်မည့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများအတွက် အထူးသဖြင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရချိန် သို့မဟုတ် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှု မတိုင်ခင်တွင် ဆိုးဝါးသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို ကြိုတွေ့ခဲ့ရသောသူများအတွက် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးနှစ်သိမ့်မှုပေးသည့် အစီအစဉ်ကို ထည့်သွင်း လုပ်ဆောင်ရန်၊
- ◆ နောက်ထပ် နေရပ်စွန့်ခွာ တိမ်းရှောင်ရသူများနှင့် ယခင် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ ကြိုတွေ့ရမည့် သီးခြားစိန်ခေါ်မှုများကို တုံ့ပြန်စဉ်းစားပေးသည့်အနေဖြင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသူများ နေရပ်ပြန်ရန် အလားအလာရှိသော ဒေသများနှင့်/သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ မူလနေထိုင်ခဲ့သော ဒေသများတွင် လုပ်ဆောင်နေသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများအားလုံးတွင် လိုအပ်လျှင် စီမံကိန်းများ ရပ်တန့်လိုက်ခြင်းများ အပါအဝင် “ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရမှုဆိုင်ရာ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ သုံးသပ်ချက်” တစ်ခုကို ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်ရန်၊ နှင့်
- ◆ အားလုံးပါဝင်မှုရှိပြီး ရေရှည်တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးသဘောတူညီမှုနှင့် လုံခြုံရေးကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးများ ဖော်ဆောင်ပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင် စနစ်တကျ လုပ်ဆောင်မည့် လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ မြေမြှုပ်မိုင်းရှင်းလင်းရေး လုပ်ငန်းတစ်ခုအတွက် ငွေကြေးနှင့် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးရန်။

ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ

ရှေ့ပြေးအသံအဖွဲ့

www.progressivevoicemyanmar.org

info@progressive-voice.org